

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2014

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2014

Forum za slobodu odgoja je osnovan 21.12.1992. godine,
a registriran 9. 6. 1998.

**Godina 2014. je 22. godina djelovanja.
Upravni odbor**

Upravna tijela

Upravni odbor

Vesna Mihoković Puhovski, predsjednica
dr. sc. Dubravka Miljković, članica
mr. sc. Višna Grozdanić, članica
Stjepan Cipek, član (preminuo)
prof. dr. sc. Lino Veljak, član
dr.sc. Branko Ančić, član
dr. sc. Mladen Domazet, član

Izvršna tijela

Izvršna direktorica

Eli Pijaca Plavšić

Direktor financija

Denis Čihor

Direktor razvoja i programa

Mario Bajkuša

Voditeljica programa Medijacija

Ana Karlović

Voditeljica projekata

Marina Brkić

Voditeljica programa „Edukacijom do zdravlja“

Biserka Šavora

Projektna suradnica

Jelena Perak

Projektna suradnica

Ana Šimić

Projektna suradnica

Višnja Pavlović

Projektni asistent

Tomislav Čakanić

Projektni asistent

Filip Gospodnetić

Projektna asistentica

Katarina Grbavac

Projektni asistent

Matija Mihoković

Voditeljica ureda

Divna Rogić

Treneri i trenerice

Ana Jurišić
Ana Karlović
Ana Žnidarec Čučković
Ana Šimić
Andrea Petković
Andreja Kosorčić
Biserka Šavora
Branko Ančić
Diana Batinić
Domagoj Morić
Eli Pijaca Plavšić
Fadila Zoranić
Gordana Novković-Poje
Ivon Hicela
Igor Miškulin
Jasmina Ibišević Muminović
Katarina Ivče Farnell
Kim Anić
Ljerka Dobaj Ristić
Marina Brkić
Mario Bajkuša
Nina Matijašević
Tamara Puhovski
Tonča Jukić
Vesna Kostović-Vranješ
Vesna M. Puhovski
Vesna Vlahović-Štetić
Višnja Grozdanić
Višnja Pavlović
Vlasta Vizek-Vidović
Zlatica Šimunović
Zoran Pavletić
Željka Kamenov

Volonteri i volonterke

Adriana Relja
Ana Vrbičić
Andrea Žekić
Darko Čondić
Doris Brala
Ela Jurko
Ivan Hederić
Ivana Došen
Kristijan Kovačić
Lorena Franjkić
Lucija Bošnjak
Luka Juras
Maja Kuzelj
Maja Popinjač
Marija Trapić
Marko Prpić
Monika Selimović
Nikolina Džaja
Petra Požgaj
Sara Novak
Vlatka Margetić

Sadržaj

---

1. Uvod	6
2. Postignuća u 2014. godini	7
3. Djeca i mladi	8
4. Nastavnici i stručni suradnici	20
5. Stručnjaci koji rade s djecom i mladima	35
6. Suradnja s domaćim i međunarodnim organizacijama i inicijativama	37
7. Organizacija	43
8. Financijski izvještaj	45
9. Medijski izvještaj	48
10. Seminarske grupe	50
11. Popis prijavljenih projekata	57

In memoriam Stjepan Cipek

10. srpnja 2014. godine, oprostili smo se od dragog prijatelja, kolege i člana Upravnog odbora Foruma za slobodu odgoja Stjepana Cipeka. Prof. Cipek jedan je od osnivača Foruma za slobodu odgoja i od samog početka aktivni suradnik, a za člana Upravnog odbora bio je biran u nekoliko mandata.

„Uvijek ću se s oduševljenjem sjećati profesora Cipeka kako sudjeluje na seminarima naših programa: usredotočen i analitičan u procjeni kvalitete programa, kreativan i energičan u njegovoj implementaciji, a trenutke opuštanja obogaćuje nam svojim dosjetcama i pjesmom koju je ne rijetko znao povesti“, rekla je u oproštajnom govoru u ime Foruma za slobodu odgoja predsjednica Upravnog odbora Vesna Mihoković Puhovski.

„Svojim znanjem, stručnošću, stavovima i osobnim kvalitetama od kojih bih istakla razumijevanje, odlučnost i mudrost u postupanju - profesor Cipek bio je dragocjen suradnik Foruma - kako same udruge tako i kao član Upravnog odbora“, naglasila je Mihoković Puhovski, te najavila kako će Upravni odbor, nakon dogovora s obitelji, predložiti Skupštini Foruma za slobodu odgoja da godišnja nagrada koja se dodjeljuje učiteljima i školama za posebna postignuća u obrazovanju ubuduće nosi naziv „Priznanje Stjepan Cipek“.

Na kraju svog govora predsjednica Upravnog odbora je rekla: „Posljednje opraštanje s dragom i poštovanom osobom uvijek je ispunjeno tugom. No, kad iza osobe s kojom se opraštamo ostaje tako plodan život, kad je smrt nastupila milosrdno, onda tuga ustupa mjesto slavljenju bogato proživljenog života čiji će odjeci dugo vremena živjeti u našem sjećanju!“

Uvod

2014. godinu pamtit ćemo kao jednu od najintenzivnijih u povijesti Foruma te godinu koja je za nas bila izuzetno uspješna. U toj godini imali smo 14 zaposlenika, preko 30 vanjskih suradnika/ca te 15 volontera. Uz to, provodili smo 8 programa sufinanciranih od EU te stekli mnoga partnerstva kako u Hrvatskoj tako i na međunarodnoj razini. Razvili smo novi vizualni identitet organizacije, novu mrežnu stranicu, nove promotivne materijale te izdali 16 različitih publikacija. Umrežili smo se s organizacijama civilnog društva kroz GOOD inicijativu za kvalitetno uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole u Hrvatskoj te ćemo u 2015. godini biti nositelji projekta vezanog uz zagovaranje i promociju građanskog odgoja i obrazovanja. Zaposlenici Foruma imenovani su i sudjeluju u cijelom nizu nacionalnih tijela/radnih skupina/ povjerenstava/ vijeća vezanih za teme obrazovanja, rada na novoj Strategiji znanosti, obrazovanja i tehnologije, zaštiti dječjih prava i rada s mladima. Kroz niz velikih projekata koje smo provodili umrežili smo se i ostvarili suradnju s brojnim nacionalnim i lokalnim dionicima te postali vrlo važan akter u sustavu odgoja i obrazovanja. U naš rad i projekte koje smo provodili u 2014. godini bilo je uključeno preko 4000 direktnih korisnika, a zadovoljstvo sudionika projektima u koje su bili uključeni bilo je iznad svih naših očekivanja. S druge strane to nam ostavlja i jednu određenu odgovornost da neke od stvari koje smo velikim projektima započeli nastavimo i u budućnosti. Osim uspjeha koje smo postigli vođenje velikih i zahtjevnih projekata dovelo je i do institucionalnog stresa uzrokovanog velikom i teškom administracijom projekata. No, naš tim uspio je prijeći i velike i teške izazove i uspješno dovesti projekte do kraja. Posebno smo sretni što smo u ovoj godini ponovno pokrenuli dodjelu Priznanja učiteljima, učiteljicama i školama za njihov doprinos promociji Forumovih ciljeva u njihovom odgojnom i obrazovnom radu.

Na žalost u 2014.godini napustio nas je naš dragi član Upravnog odbora g. Stjepan Cipek što nas je iznimno rastužilo, no zauvijek će ostati upamćeno ono što nam je stalno isticao i govorio: „Ono što vi radite, to su pravi mali pedagoški biseri!“.

2015. godina za Forum će biti vrlo izazovna, radit ćemo novi strateški plan za sljedeće trogodišnje razdoblje, zbog završetka velikih projekata morat ćemo smanjiti broj zaposlenika, no veliki entuzijazam zaposlenika, naših članova, našeg Upravnog odbora i naših volontera je i dalje prisutan i želja za mijenjanjem i unapređivanjem obrazovanja u Hrvatskoj svima je i dalje velika motivacija. Na tome se svima od srca zahvaljujemo!

Eli Pijaca Plavšić
Izvršna direktorica

2. Postignuća u 2014. godini

- U 2014. održane su 54 seminarske grupe u našim programima. Ukupno je kroz naše seminare prošlo 1098 sudionika od kojih bi 97,7% preporučilo naše seminare svojim kolegicama i kolegama. Prosječna ocjena seminarskih grupa je 4.79.
- postali smo članovi (imenovani, izglasani i sl.) u nizu odbora, povjerenstava, radnih grupa i sl. Neki od njih su: Posebno stručno povjerenstvo za provedbu Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije, Partnerstvo za otvorenu vlast, Radna grupa za provedbu Operativnog programa kohezijskih fondova, Povjerenstvo za izradu kurikuluma građanskog odgoja i obrazovanja, Radna skupina za definiranje rada s mladima, radna skupina za izradu nove Strategije suzbijanja korupcije itd...
- 1000 izdanih potvrda o stručnom usavršavanju, a ukupno je oko 1400 sudionika sudjelovalo u našim programima stručnih usavršavanja
- Oko 4000 izravnih korisnika u projektima koje smo provodili u 2014. godini
- preko 20 000 učenika bilo je uključeno u aktivnosti nastavnika koji su sudjelovali u našim programima (neizravni korisnici)
- izdali smo 16 novih publikacija
- organizirali smo preko 20 različitih događanja (konferencija, okruglih stolova, tribina)
- održali smo 53 seminarske grupe u svim dijelovima Hrvatske
- proveli smo tri kreativna natječaja za učenike na nacionalnoj razini u kojima je sudjelovalo preko 2500 učenika
- ostvarili smo oko 50tak novih partnerstava s organizacijama civilnog društva, školama, međunarodnim organizacijama, fakultetima i sl.
- Aktivno smo sudjelovali u Inicijativi za uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo te na izradi kurikuluma Građanskog odgoja i obrazovanja.

3. Djeca i mladi

3.1. MEDIJACIJA

„KAKO RIJEŠITI SUKOB? – MLADI PROMOVIRAJU I PODUČAVAJU MEDIJACIJU I TOLERANCIJU“

Nastavno na uspješne projekte iz prethodnih godina – „Mladi za mlade“ i „Mladi medijatori“ – i u 2014. godini Forum za slobodu odgoja provodio je projekt za mlade s područja grada Zagreba. Projektom „**Kako riješiti sukob?**“ nastavili smo poticati **suradnju mladih različitih uzrasta** – mladih studenata, volontera i nezaposlenih stručnjaka s jedne, te srednjoškolaca s druge strane. Obje skupine mladih najprije su sudjelovale u **edukaciji iz medijacije**, a potom su u parovima (srednjoškolac – student/mladi stručnjak) provodili **radionice i predavanja** o komunikaciji, toleranciji i rješavanju sukoba u školama iz kojih dolaze srednjoškolci (Obrtnička škola za osobne usluge, Prva ekonomska škola, Prva gimnazija, Škola za medicinske sestre Vrapče te X. gimnazija „Ivan Supek“). Edukacija za obje skupine korisnika – mlade i srednjoškolce – održana je 3. i 4. listopada 2014. godine (za srednjoškolce u Uredu pravobraniteljice za djecu, a za mlade u Učeničkom domu „Marija Jambrišak“). Sudionici objiju grupa bili su vrlo aktivni i motivirani za rad na temama komunikacije i rješavanja sukoba te su na kraju u anonimnim evaluacijskim upitnicima programe ocijenili visokim ocjenama (4,4 mladi, a 4,9 srednjoškolci na skali 1 – 5). Neki od komentara sa seminara:

„Odličan, opušten, ali izrazito stručan i profesionalan trening.“ (mladi)

„Jako mi je drago da sam sudjelovala u ovom programu. Puno sam naučila i sigurno ću preporučiti ovako nešto svim prijateljima. Voditeljice su izvrsne energije i stručne! Hvala vam!“ (srednjoškolci)

Već na samoj edukaciji mladi i srednjoškolci su se upoznali i formirali parove u kojima su planirati kako primijeniti što su naučili te kako na najbolji način prezentirati teme svojim vršnjacima. Većina ih se odlučila da će pripremiti radionice sastavljene od nekoliko vježbi, mini-predavanja i igara. Do kraja 2014. godine održano je 13 radionica, na kojima je sudjelovalo oko 250 učenika. Projekt traje do kraja ožujka 2015. godine, do kada se planira provesti i ostatak radionica. Također, kroz prijavljen projekt na natječaj za programe za mlade Grada Zagreba, planiran je i nastavak projekta, čime bi se sudionicima omogućila daljnja edukacija, razmjena dosadašnjih iskustava te razvile nove ideje za zajedničku suradnju.

„POKRENI PROMJENU! – VOLONTIRANJE MLADIH ZA IZGRADNJU KULTURE MIRA!“

U ožujku 2013. započeo je s provedbom dvogodišnji projekt „Pokreni promjenu! Volontiranje mladih za izgradnju kulture mira“ kojeg financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Projekt provodi Forum u partnerstvu s drugom MoSt iz Splita, RICZM UMKI iz Rijeke, Osnovnom školom Milana Brozovića iz Kastva, Osnovnom školom Tina Ujevića iz Zagreba, Osnovnom školom Nikole Hribara iz Velike Gorice, Gradom Zagrebom, Zagrebačkom županijom te Gradom Velika Gorica. Aktivnosti projekta su provedene na području Zagrebačke, Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske županije te Grada Zagreba, a cilj projekta je promicanje volontiranja i socijalne osjetljivosti djece i mladih, te suradnje civilnog društva i institucija koje brinu o djeci i mladima.

Tijekom provedbe u 2014. godini provedene su mnogobrojne aktivnosti. Između ostalih, kreirane su tri publikacije (knjiga „OD SCRA DO SRCA – komunikacijski modeli kao alati u medijaciji“, zbirka radionica „POKRENI PROMJENU“ i priručnik „POKRENI PROMJENU – kako organizirati i provesti volonterske projekte u lokalnoj zajednici“). Ove publikacije su osmišljene kako bi bile od pomoći stručnjacima i volonterima u radu s djecom i mladima kako bi ih što bolje poticali na pozitivne promjene i izgradnju kulture mira i tolerancije.

9

Ključna aktivnost je bila petodnevna edukacija „Volonterstvo, dijalog i aktivno građanstvo u radu s djecom i mladima“ za 120 stručnjaka i volontera u radu s djecom i mladima. Ovi sudionici su poslije edukacije u svojim lokalnim zajednicama, u manjim timovima, proveli 65 projekata s djecom i mladima na temu volonterstva, mirovnog obrazovanja, međugeneracijske i vršnjačke solidarnosti, teme Interneta i društvenih mreža te eko i zdravstvenih tema. U navedenim projektima je sudjelovalo oko 3450 djece i mladih te oko 70 ustanova (osnovnih i srednjih škola, domova za starije osobe, učeničkih domova, centara za socijalnu skrb, obiteljskih centara, učeničkih domova, sl.) i 11 organizacija civilnog društva. Svi ovi projekti te drugi primjeri dobre prakse prikupljeni su u publikaciji „KNJIGA DOBRIH IDEJA“, te je snimljen i polusatni dokumentarni film „POKRENI PROMJENU“ koji prikazuje šest priča mladih volontera, volonterske akcije u školama, a učenici dijele razmišljanja o društvu u kojem žive, toleranciji i pomaganju drugima.

U sklopu projekta proveden je i kreativni natječaj „Oboji svijet šarenim bojama tolerancije“ u kojem je sudjelovalo 1250 djece i mladih s 538 kreativnih radova.

OBOJI SVIJET ŠARENIM BOJAMA TOLERANCIJE

Jedan je od najprepoznatljivijih projekata Foruma za slobodu odgoja kojim se petu godinu za redom promiče tolerancija, nenasilje i mirno rješavanje sukoba među učenicima osnovnih i srednjih škola. Uz financijsku podršku Grada Zagreba, te suradnjom s Knjižnicama grada Zagreba, Forum je u 2014. godini kroz natječaj učeničkih radova, radionice u Knjižnicama, izložbama, priredbom i nizom medijskih nastupa promovirao toleranciju kao neizostavnu društvenu vrijednost.

Natječaj Oboji svijet kao jedna od najprepoznatljivijih aktivnosti ovog projekta je raspisan početkom travnja 2014. godine i trajao je sve do kraja listopada 2014. Sve osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj su pozvane da sudjeluju, a učenici su mogli prijaviti svoje viđenje tolerancije, nenasilja i mirnog rješavanja sukoba u formi fotografije, stripa, plakata, priče, pjesme, video uradka i ostalih načina izražavanja.

Uz natječaj, na osnovi kvalitetne suradnje i pozitivnih iskustava iz prethodnih godina, uz priključivanje novih knjižnica ostvarena je suradnja s pet knjižnica s područja Grada Zagreba - dječjom knjižnicom Špansko-sjever, Dječjom knjižnicom Augusta Cesarca s Ravnica, Dječjom knjižnicom Marina Držića, Dječjom knjižnicom M2 i Dječjim odjelom knjižnice Medveščak. Na taj se način proširio Forumov trud u promicanju tolerancije, nenasilja i mirnog rješavanja sukoba na škole iz širih dijelova grada Zagreba, a ne samo centra, kako je bilo prethodnih godina. Suradnja s knjižnicama je imala nekoliko važnih uloga. Jedna je bila organizacija radionica za učenike nižih razreda osnovnih škola o toleranciji, nenasilju i mirnom rješavanju sukoba, a druga pomoć u organizaciji izložbe učeničkih radova. Natječajem se poticalo učenike da promišljaju o toleranciji, nenasilju i mirnom rješavanju sukoba te da se na njima najprihvatljiviji način o tome izraze. Takvi su likovno-literarni izrazi postavljeni na izložbama u Knjižnicama grada Zagreba te upotrijebljeni da bi lokalna zajednica bila upoznata sa viđenjima tolerancije budućih odgovornih građana.

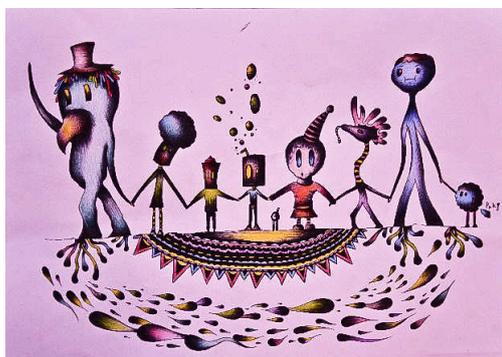
10

Obilježavanju Međunarodnog dana tolerancije se posvećuje najviše pozornosti u sklopu ovog projekta. On se obilježava priredbom Oboji svijet koja okuplja sve koji su na bilo koji način doprinijeli širenju tolerancije, nenasilja i mirnog rješavanja sukoba. Priredba služi i za promociju najboljih radova koji su stigli na natječaj koje je odabrala stručna komisija imajući na umu promicanje tolerancije i dijaloga, inovativnost, kreativnost, razrađenost ideje i sveukupnu kvalitetu rada. Time nagrade su služile kao zahvala za promicanje pozitivnih promjena u svojoj sredini a ne kao alat za stvaranje razlika i kompeticije među učenicima.

Od ukupno 553 rada poslanih na natječaj koje je izradilo više od 1500 učenika iz 18 županija Republike Hrvatske, nagrađeno je 30 radova. Svi su oni predstavljeni na priredbi održanoj u Kinu Europa u Zagrebu, 14.11.2014. godine koju je vodio Frano Ridjan a na kojoj je bilo oko 350 učenika osnovnih i srednjih škola iz Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Primorsko-goranske, Sisačko-moslavačke, Međimurske i Krapinsko-zagorske županije. Predstavnici Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Ureda gradonačelnika su se obratili sudionicima izrazivši zadovoljstvo pozitivnom atmosferom i konstruktivnim prijedlozima učenika za poboljšanje svoje sredine.

Ovaj je projekt bio popraćen brojnim objavama za medije, objavama na društvenim mrežama Foruma za slobodu odgoja, medijskim nastupima na televiziji te brojnim nacionalnim i lokalnim radio postajama, kako bi bio vidljiv svima u obrazovnom sustavu Republike Hrvatske. U konačnici, rezultirao je s 553 učenička rada prijavljena na natječaj koje je napravilo više od 1500 učenika iz 18 županija, 5 izložbi koje su trajale od sredine studenog do sredine prosinca 2014. godine i koje je vidjelo oko 5000 osoba, priredbom s oko 350 sudionika, 13 radionica u Knjižnicama grada Zagreba u razdoblju od listopada da prosinca 2014. godine s oko 190 učenika.

Promjene koje nastaju kao rezultat Forumovog rada potiču na daljnje ulaganje napora u širenje tolerancije, nenasilja i mirnog rješavanja sukoba kako bismo izgradili održivu i tolerantnu zajednicu.

POKRENI PROMJENU!

Pokreni promjenu! – prevencija vršnjačkog nasilja aktivnim uključivanjem djece i mladih je projekt započeo u listopadu 2014. godine i traje do kraja kolovoza 2015. godine, a uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta provodi ga Forum za slobodu odgoja s partnerima - Autonomnim centrom ACT, Udrugom Most, Udrugom regionalni info centar za mlade Rijeka „UMKI“, Zrakoplovnom tehničkom škola Rudolfa Perešina, Osnovnom školom Sesevski Kraljevec, Osnovnom školom Iver, Osnovnom školom „Hreljin“, Osnovnom školom Kozala, Osnovnom školom Ksavera Šandora Gjalskog Zabok, Zdravstvenom školom, Split i Osnovnom školom Tomaša Goričanca Mala Subotica.

Projekt se provodi u Gradu Zagrebu, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj, Primorsko-goranskoj, Splitsko-dalmatinskoj županiji a njegov je glavni cilj prevencija vršnjačkog nasilja i razvoj volonterstva djece i mladih. Tijekom 2014. godine održale su se pripreme, administrativne i organizacijske aktivnosti potrebne za odvijanje projekta u 2015. godini, za kada je dogovorena implementacija svih projektnih aktivnosti. Radi se o nizu edukacija za nastavnike i učenike iz partnerskih škola iz područja nenasilnog rješavanja sukoba, razvoja komunikacijskih vještina, razvijanje svijesti o važnosti tolerancije te aktivno uključivanje u volonterske inicijative. U 2015. godini je planirano održavanje ukupno dvanaest edukacija, s ukupno 100 nastavnika, te 100 učenika iz partnerskih škola. Osim toga, uz potporu nositelja projekta i udruga iz Splita, Rijeke i Čakovca, bit će proveden niz preventivnih radionica u kojima će nastavnik i učenik u paru educirati svoje kolege učenike i nastavnike o komunikacijskim vještinama i nenasilnom rješavanju sukoba. Osim toga, Forum, UMKI, Most i ACT će pružati podršku školama u provedbi volonterskih akcija i inicijativa kojima bi promovirali pozitivne društvene vrijednosti u lokalnoj zajednici.

3.2. INTEGRALNO GRAĐANSKO OBRAZOVANJE

PROJEKT „OBRAZOVANJE PROTIV KORUPCIJE“

Projekt „Obrazovanje protiv korupcije“ financiran je sredstvima EU fonda, a Forum za slobodu odgoja ga je provodio od sredine 2013. do kraja 2014. godine u četiri hrvatske županije: Gradu Zagrebu, Sisačko-moslavačkoj, Splitsko-dalmatinskoj i Osječko-baranjskoj županiji. Projektom se željelo osnažiti vezu između organizacija civilnog društva i obrazovnih institucija u identifikaciji, implementaciji, potpori i razvoju antikorupcijskih politika i praksi. Točnije, kroz rad s mladima se željelo ojačati obrazovni sustav, kako bi pojedinci u njemu postali osjetljivi na probleme koji dugoročno narušavaju kvalitetu obrazovanja.

U suradnji s međunarodnom partnerskom organizacijom sa sjedištem u Zagrebu, Mrežom centara obrazovnih politika, osmišljeno je istraživanje kojim se ispitala sitna korupcija i neetično ponašanje u srednjim školama. Nakon inicijalno provedenih fokus grupa s učenicima, roditeljima i nastavnicima, osmišljen je upitnik za ravnatelje, roditelje i nastavnike kako bi se odgovorilo na istraživačko pitanje usmjereno na razjašnjavanje sitne korupcije i neetičkog ponašanja u srednjoškolskom obrazovnom sustavu Republike Hrvatske.

Na osnovi utvrđenih rezultata koji su ukazivali na to da se prepisivanje ne percipira kao oblik koruptivnog ponašanja te da se ne sankcionira u dovoljnoj mjeri, osmišljen je natječaj za učenike i učenice srednjih škola. S kreativnim natječajem „Podijeli znanje, a ne zadaću“ htjelo se potaknuti učenike da razmisle o dugoročnoj šteti koja proizlazi iz prepisivanja kao oblika koruptivnog ponašanja, te predlože kako se prepisivanje može zamijeniti konstruktivnim širenjem znanja. U promociji natječaja su sudjelovali partneri na projektu – Infozona iz Splita, koja je natječaj promovirala na razini Splitsko-dalmatinske županije, Agencija lokalne demokracije Sisak koja ga je promovirala u Sisačko-moslavačkoj županiji, te Agencija lokalne demokracije iz Osijeka koja je promovirala natječaj u Osječko-baranjskoj županiji. Po završetku natječaja, sredinom lipnja 2014., zaprimljeno je 67 radova koje je napravilo 96 učenika iz 26 srednjih škola.

Učenici, autori najboljih radova, su nagrađeni biciklima kao individualnim nagradama te tablet računalima kao grupnim nagradama. Nagrađeni učenici, ali i oni koji su poslali kvalitetne radove pozvani su i na edukaciju o antikorupciji koja je održana u Crikvenici krajem kolovoza 2014. godine gdje se okupilo 27 učenika iz srednjih strukovnih škola i gimnazija. Tijekom edukacije, sudionici su učili o osnovnim konceptima demokracije i ljudskih prava, važnosti transparentnosti u demokratskom društvu, definicijama korupcije, oblicima korupcije, zakonskom okviru prevencije korupcije. Svi su učenici bili iznimno zadovoljni edukacijom ocijenivši ju visokim ocjenama navodeći iznimnu korist stečenog znanja koje se ne uči u redovnom školskom programu. Po završetku edukacije učenici su se samoinicijativno organizirali u Facebook grupe gdje su nastavili raspravljati o aktualnim društvenim problemima vezanim uz koruptivna i građanska društvena pitanja.

Naposljetku, kao rezultat Natječaja objavljena je zbirka učeničkih radova u elektroničkom obliku koja je promovirana na društvenim mrežama kako bi ostali dionici obrazovnog sustava bili upoznati s učeničkim viđenjima aktualnih društvenih problema.

„ŠKOLSKI VOLONTERI – OSNAŽIVANJE JAVNIH ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA ZA UKLJUČIVANJE VOLONTERA U RAD S DJECOM I PROMICANJE VOLONTERSKIH INICIJATIVA“

U ožujku 2014, započeo je s provedbom novi projekt – „Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa“. Forum ga kao nositelj do rujna 2015. provodi u partnerstvu s udrugom MoSt, Zagrebačkom županijom i Osnovnom školom Luka, uz financiranje Europske unije, Ureda za udruge Vlade RH te Zagrebačke županije. U ovaj projekt Forum je ugradio brojna postignuća, saznanja i suradnje ostvarene na brojnim prethodnim projektima koji su se bavili mladima, volontiranjem i općenito osnaživanju učitelja i mladih u području građanskog obrazovanja. Projekt nastoji implementirati nov koncept volontiranja u školama, gdje mladi nezaposleni stručnjaci u radu s djecom i mladima i studenti društveno-humanističkih usmjerenja volontirajući pomažu školama u provedbi posebnih projekata – prije svega volonterskih programa i akcija – te ujedno jačaju svoje kompetencije.

U ovom projektu krenuli smo od škola, tako da smo tijekom travnja i svibnja prema otvorenom natječaju odabrali 12 škola za neposredno sudjelovanje u projektu – tri u Splitu (OŠ Pojišan, Obratna tehnička škola, Elektrotehnička škola), tri u Zagrebačkoj županiji (SŠ Jastrebarsko, OŠ Bogumila Tonija iz Samobora, OŠ Josipa Zorića iz Dugog Sela) i šest iz Zagreba (OŠ Luka, OŠ Sesvete, OŠ Antuna Mihanovića, OŠ Frana Galovića, OŠ Nikole Tesle, X. gimnazija „Ivan Supek“). Nakon upoznavanja s njihovim specifičnim potrebama i izrade individualnog programa volontiranja za svaku školu, školski timovi su educirani i osnaženi kako bi bili kompetentni organizatori volontiranja i mogli kvalitetno pratiti i koordinirati mlade volontere.

U rujnu je odabrano 40 mladih volonterki (na temelju prijave i intervjua) koje će sudjelovati u provedbi školskih programa volontiranja. Trodnevna edukacija koju je završilo 39 volonterki održana je tijekom listopada i studenog u četiri grupe (u Splitu i Zagrebu). Na edukaciji su volonterke planirale svoj proces učenja tijekom volontiranja, usavršavale su iz odabranih teme važnih za rad s djecom i mladima, ali i upoznale se sa zakonskom osnovom volontiranja, osnovama organizacije događanja i akcija, te medijskom promocijom istih. Sudionice su edukaciju ocijenile vrlo visokom ocjenama, a posebno su izdvojile stručnost, opuštenost, angažiranost i motiviranost trenera, te odabir jasnih, primjenjivih, atraktivnih i korisnih predavanja i radionica, kao i mogućnost komunikacije s predstavnicima škola. Također je ističana motivacija trenera za rad s volonterima, te njihov stav i odnos prema volonterima.

Neki od komentara sudionika:

„Sve super. Samo tako nastavite. Mislim da edukacija potiče na osobno razmišljanje o tome što osoba želi u životu a ujedno unaprjeđuje znanja i kompetencije.“

„Svaka pohvala idejnom tvorcu projekta, suportu i trenerima,“

„Sa ovog seminara se vraćam kući snažnija i pametnija. Hvala vam što ste se prema meni ponašali kao prema kompetentnoj i tolerantnoj mladoj osobi.“

„Jako se veselim početi [volontirati u školi] i svaka čast na ideji, trebalo bi ju proširiti na cijelu Hrvatsku!“

U zadnjem dijelu edukacije, volonterke su slušale prezentacije školskih projekta te su se prema svojim interesima odlučivale u kojoj školi žele volontirati. Nakon toga su se i upoznale sa školskim timovima i dogovorile suradnju. Pojedini projekti na kojima pomažu volonterke započeli su već i krajem 2014. (pomoć u učenju, priprema i provedba radionica za učenike i roditelje, organizacija posjeta učenika dječjim domovima, organizacija manifestacija i dr.), ali ih se većina očekuje u 2015, kao i stalna promocija volontiranja i razvijanje vrijednosti društvene osjetljivosti i solidarnosti. Forum i partneri volonterkama pružaju potrebnu podršku i jačaju kapacitete kroz niz savjetodavnih sastanaka i dodatnih edukacija.

PROJEKT „UČENJEM DO KVALITETNIJEG MENTORSTVA“

U okviru Programa za cjeloživotno učenje, potprogram Grundtvig, od 2013. godine se provodi projekt „Učenjem do kvalitetnijeg mentorstva“ (Learning to be a good mentor). Nositelj projekta je nevladina organizacija Consortiul International LSDGC iz Rumunjske. Na projektu još sudjeluju partnerske organizacije iz Švicarske, Njemačke, Litve, Italije, Norveške, Slovačke i Hrvatske.

Dvogodišnjim projektom se pripremaju ljudski i pedagoški potencijali kako bi partnerske organizacije mogle uspostaviti učinkovite programe mentorstva koji uključuju odrasle osobe u nepovoljnom položaju (umirovljenici, studenti, mladi nezaposleni i migranti). Kroz projekt partnerske organizacije su kreirale mentorske programe specifične za svaku zemlju s obzirom na potrebe i različitosti kako bi odrasli osvijestili važnost vlastitih uloga kao mentora za druge ljude, vrednovanja sebe i svojih kapaciteta te davanja doprinosa zajednici u kojoj žive.

U provedbi Forumovog mentorskog programa ciljnu skupinu čini sedam mladih studenata društveno-humanističkih fakulteta i nezaposlenih profesora koji su povezani s darovitim učenicima iz Osnovne škole Matka Laginje iz Zagreba. Odabrana su darovita djeca kako bi im se pomoglo u ostvarivanju potencijala i dodatno razvijanje vlastitih vještina i kompetencija. Mlađi će kroz odnos s djecom također razvijati i ojačati svoje kompetencije, znanja i vještine. Forum je prilikom odabira mentora proveo detaljnu provjeru i evaluaciju svakog kandidata pri čemu je stavljen poseban naglasak na motivaciju, stručnost, kompetencije i osobnu odgovornost. Neki od mentora su i dugogodišnji Forumovi volonteri. Mentori su prošli početnu edukaciju u trajanju od dva dana koju su vodili vanjski stručnjaci iz područja rada s darovitom djecom, teorije izbora, rada s mladima te rada unutar mentorskih programa. Edukacija je ocijenjena visokom ocjenom 4,8 na skali od 1 do 5.

Neki od komentara sudionika - što im je bilo korisno na edukaciji:

„Prepoznavanje vlastitih interesa, želja, potreba. Prepoznavanje vještina i sposobnosti i razvoj komunikacijskih kompetencija.“

„Razgovor, rad u paru, slušanje, kritičko razmišljanje.“

„metoda ohrabrivanja pri prepoznavanju vlastitih vrijednosti.“

„Promjena stava u komunikaciji i pristupu djetetu.“

„Aktivno slušanje i bolje razumijevanje djeteta i sebe.“

Paralelno s uvođenjem odabranih mladih u mentorski program, sa svom djecom i njihovim roditeljima održani su individualni sastanci kako bi se što više dobilo informacija o interesima, hobijima i željama djece te kako bi se na što kvalitetniji način odabrao mentor i mentorica za svako dijete. Na zajedničkom susretu djece, mentora i roditelja, mentori su se spojili sa svojom djecom, te su kroz strukturirane aktivnosti bolje upoznali i međusobno povezali.

Mentori i učenici se sastaju jednom tjedno u razdoblju od šest mjeseci (od listopada 2014. do travnja 2015. godine), kako bi kroz zajedničke strukturirane aktivnosti radili

na razvoju znanja i vještina djeteta, a samim time i na vlastitom razvoju. Susreti traju od 2 do 4 sata, ovisno o dogovoru s roditeljima i djetetom te njegovim/njezinim individualnim potrebama. Mjesto održavanja susreta (prostori škole, kod kuće i izvan nje), se također dogovaraju s roditeljima i djecom.

Forum sustavno prati rad mentora na sastancima koji se održavaju svakih mjesec dana uz superviziju stručnjakinje iz područja mentorskih programa kako bi se pratio napredak svakog pojedinog djeteta i mentora te kako bi se moglo odgovoriti na potrebe djeteta. Na razini partnerstva, održavani su sastanci u zemljama partnera kako bi se na što kvalitetniji i efikasniji način provodio projekt i projektne aktivnosti te kako bi partneri izmjenjivali svoja iskustva, bili si podrška i smjerokazi u daljnjoj implementaciji projektnih aktivnosti.

Projekt traje do rujna 2015. godine, a u svibnju 2015. će se održati završni sastanak partnera u Rumunjskoj na kojoj će biti predstavljeni rezultati svakog mentorskog programa kao i zajednička online publikacija s rezultatima i analizom provedbe projekta. Online publikacija će biti diseminirana svim relevantnim i zainteresiranim dionicima kako bi mogli nastaviti rad u svojim sredinama na modelima mentorskih treninga.

PROLJETNA ŠKOLA PODUZETNOSTI

Drugu godinu zaredom, provodili smo projekt „Proljetna škola poduzetnosti – osnaživanje i umrežavanje mladih u lokalnim zajednicama“, kojemu je cilj bio osnažiti mlade iz tri županije u području poduzetnosti, pokretanja vlastitog posla i razvoja novih vještina i kompetencija. Intenzivan petodnevni trening održan je u Valpovu od 22. do 27. ožujka 2014. godine gdje je 20 mladima iz Vukovarsko-srijemske, Osječko-baranjske te Brodsko-posavske županije predavao niz stručnjaka iz područja samozapošljavanja, poduzetnosti i ostvarivanja ideje u projekt.

S obzirom na to da su mladi na treningu htjeli unaprijediti svoj položaj na tržištu rada, trening je prilagođen u potpunosti njihovim potrebama i zahtjevima. Na treningu su mladi usavršavali svoja znanja i vještine iz područja komunikacije, pisanja životopisa i molbe, razvoja ideje u projekt, start-upova, samozapošljavanja, co-workinga te povećanja građanskog aktivizma u lokalnim zajednicama. Nakon završenog treninga, sudionici i sudionice su održali/e radionice na teme komunikacije, pisanja životopisa i molbe, projektnog pisanja te samozapošljavanja drugim mladima u svojim lokalnim zajednicama te su obuhvatili 427 mladih ljudi iz svojih lokalnih zajednica. Osim pozitivnih učinaka na mlade kojima su sudionici održavali radionice, pozitivan učinak se mogao uočiti i na samim sudionicima treninga koji su bili oduševljeni ovakvim načinom rada te su neki od njih održali i nekoliko radionica u svojim lokalnim zajednicama. Potrebno je napomenuti da je nakon završetka treninga dio sudionika/ca postao aktivan u organizacijama civilnog društva, neki sudionici su pokrenuli vlastite poslove, a neki su i napisali projekte koje je financirala Europska unija te su se na taj način samo zaposlili.

S obzirom na dosadašnje dobre rezultate, Forum je odlučio prijaviti i nastavak ovog projekta. U studenom 2014. godine, uz potporu Ministarstva socijalne politike i mladih, započela je provedba treće generacije Proljetne škole poduzetnosti za 20 mladih s područja Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Zadarske županije. Tijekom 2015. godine planira se održavanje treninga za najmotiviranije mlade, održavanje radionica u njihovim lokalnim zajednicama, ali i supervizija njihovih ideja koje žele pretvoriti u projekt. Koncept Proljetne škole prepoznat je i na međunarodnoj razini kroz Erasmus+ program, gdje ćemo educirati mlade iz četiri zemlje EU na temu poduzetnosti u 2015. godini.

INICIJATIVA MLADI I MEDIJI U JUGOISTOČNOJ EUROPI

Projekt Mladi i mediji istraživački je projekt međunarodnog karaktera u kojem je uz Forum za slobodu odgoja sudjelovalo deset zemalja jugoistočne Europe. Projekt su koordinirale Metamorphosis Fondacija i Youth Educational Forum iz Makedonije u razdoblju od svibnja 2013. do veljače 2014. godine. Nakon provedenog istraživanja i interpretacije rezultata, u kojemu je sudjelovalo preko 4200 mladih ljudi i niz drugih dionika, organizirana je i završna konferencija na regionalnoj razini. Svi rezultati objavljeni su u publikaciji Mladi i mediji, a koja je bila predstavljena u Skopju u veljači 2014. godine. Osim međunarodne, održana je i nacionalna konferencija 21. veljače 2014. godine, na kojoj su govorili mnogi ugledni istraživači i predstavnici civilnog sektora koji se bave mladima, medijima i medijskom pismenošću, a okupila je preko 90 sudionika. Cilj nacionalne konferencije je, uz predstavljanje rezultata istraživanja, bio raspraviti pitanja vezana uz mlade i medije u Hrvatskoj, pitanje medijske pismenosti mladih te vidjeti koje su perspektive u obrazovanju mladih po pitanju medija i medijske pismenosti. Predstavljen je i sažetak istraživanja s preporukama za daljnji rad s mladima po pitanju medijskog opismenjavanja i uključivanja mladih u medije. Doneseni su i zaključci konferencije koji se koriste u daljnjim zagovaračkim inicijativama.

Na temelju provedenog istraživanja, njegova promocija nastavljena je i nakon veljače, a obuhvaćao je sudjelovanje autora istraživanja na nizu okruglih stolova te međunarodnim konferencijama. Također, interes medija za istraživanje bio je izrazito velik tijekom cijele godine, što ukazuje na važnost same teme.

3.3. STIPENDIJE

U školskoj godini 2013./2014. Forum za slobodu odgoja je u suradnji s American Secondary Schools for International Students and Teachers i Headmasters' and Headmistresses' Conference 19. godinu za redom proveo natječaj za izbor stipendista/ica u navedenim programima

Nakon provedenog selekcijskog postupka koji je uključivao ispit engleskog jezika, pisanje eseja i razgovora s predstavnicima programa, između 30 izvrsnih kandidata i kandidatkinja, odabrani su sljedeći stipendisti/ice:

Stipendisti/ice American Secondary Schools for International Students and Teachers

Ilaría Milevoj učenica je Srednje škole Mate Blažine u Labinu. Osim pohađanja glazbene škole, osvojila je eTwinning Quality Label za projekt YES-Young European Speak, sudjelovala u školskim i županijskim natjecanjima iz biologije, matematike, fizike, hrvatskog jezika i književnosti te kemije. Dobiva brojne preporuke profesora, a uči engleski, talijanski, njemački i latinski jezik. Osim matematike, biologije, kemije, fizike i engleskog, zanima je i sport te trenira 18 sati tjedno: kickboxing, odbojku, tenis i spoj kickboxinga s gimnastikom i glazbom. Uz sve navedeno rado volontira u veterinarskoj stanici i brine o napuštenim životinjama. Ilaría će biti smještena u Miss Hall's School u Massachusettsu.

Roberto Diminić učenik je Srednje škole Mate Blažine u Labinu, a treći razred srednje škole pohađat će u Darlington School u Georgiji. Osim završene osnovne i srednje glazbene škole i sudjelovanja u brojnim internacionalnim glazbenim natjecanjima, osvojio je eTwinning Quality Label za projekt YES-Young European Speak, sudjelovao je županijskom i državnom natjecanju iz ekologije i na natjecanju Crvenog križa. Zanima ga mikrobiologija, genetika, kemija, forenzika i medicina.

Stipendisti/ice Headmasters' and Headmistresses' Conference

Luči Krnić učenica je Gimnazije Andrije Mohorovičića u Rijeci. Uz osvojene brojne nagrade iz matematike, debate, hrvatskog jezika i književnosti te biologije, volontira, organizira humanitarne akcije u školi i bavi se raznim sportovima. U slobodno vrijeme drži poduke vršnjacima, bavi se jazz i suvremenim plesom, fotografijom, filmom, dizajnom i izradom odjeće te crtanjem. Najviše ju zanima neuroznanost, fizika, mehanika, dizajn i arhitektura. Sljedeću školsku godinu, provest će u Wyomondham Collegeu u Engleskoj.

Paula Antonija Bačani učenica je Gimnazije Antuna Gustava Matoša u Zaboku, a tijekom sljedeće školske godine pohađat će Chigwell School u Essexu u Engleskoj. Dio je mladog tima vatrogasnog društva, svira klavir, pleše, zanima je kazalište, a željela bi studirati medicinu ili farmaciju. Osim engleskog jezika, služi se njemačkim i francuskim jezikom. Opisuje sebe kao odgovornu, samostalnu i marljivu mladu osobu.

* * *

Nakon višegodišnje suradnje, a zbog sve manjeg interesa učenika za programom ASSIST-a, tijekom 2014. godine, odlukom američkog partnera program u Hrvatskoj više neće administrirati Forum za slobodu odgoja.

3.4. VOLONTERI

Forum je i u 2014. Nastavio s programom volontiranja. Volonteri su uključeni u provedbu projekata i programa kako bi stekli potrebne vještine i znanja u području upravljanja projektima, poslovnih komunikacijskih vještina, organiziranja i planiranja. Također im je omogućeno sudjelovanje u svim programima stručnog usavršavanja koje je Forum organizirao tijekom godine. Dolaskom svake nove generacije pa tako i ove, Forum je obogaćen suradnjom s motiviranim mladim osobama koje ulažu svoje slobodno vrijeme kako bi u Forumu usavršili svoje vještine i kompetencije.

Tijekom godine volonterke i volonteri su odradili 3470 sati. Kada bismo te sate preračunali u ekonomsku vrijednost volontiranja, sukladno istovrsnim poslovima po cjeniku Student servisa u Zagrebu, dolazimo do iznosa od preko 85.000,00 kuna kojeg su volonterke i volonteri donirali Forumu.

Volonteri i volonterke Foruma za slobodu odgoja u 2014. godini bili su:

Adriana Relja, volonterka na programu Pokreni promjenu
Ana Vrbičić, volonterka za odnose s javnošću
Andrea Žekić, volonterka na projektima Školski volonteri i Razvoj kurikulumske kulture
Darko Čondić, volonter na projektu Razvoj kurikulumske kulture
Doris Brala, volonterka na programu Građansko obrazovanje i projektu LegMe
Ela Jurko, volonterka na programu Javne politike i projektu Pokreni promjenu
Ivan Hederić, volonter na programu stipendija
Ivana Došen, volonterka na projektu Razvoj kurikulumske kulture
Kristijan Kovačić, volonter na programu Javne politike
Lorena Franjkić, volonterka na programu Građanskog obrazovanja
Lucija Bošnjak, volonterka na programu Pokreni promjenu
Luka Juras, volonter na projektu LegMe i Školski volonteri
Maja Kuzelj, volonterka za odnose s javnošću
Maja Popinjač, volonterka na projektu LegMe
Marija Trapić, volonterka na
Marko Prpić, volonter na programu Građanskog obrazovanja i projektu LegMe
Monika Selimović, volonterka za odnose s javnošću
Nikolina Džaja, volonterka na projektu LegMe
Petra Požgaj, volonterka na programu Stipendija
Sara Novak, volonterka na projektima razvoj kurikulumske kulture i LegME
Vlatka Margetić, volonterka na projektima LegMe i Školski volonteri

3.5. DODJELA PRIZNANJA FORUMA ZA SLOBODU ODGOJA ŠKOLAMA I UČITELJIMA I UČITELJICAMA

Nakon nekoliko godina stanke Forum je odlučio revitalizirati dodjelu Priznanja učiteljima/icama i školama te je povodom Međunarodnog dana učitelja 6. listopada 2014. godine u prostorijama Hrvatskog pedagoškog književnog zbora dodijelio Priznanja Foruma za slobodu odgoja školama i učiteljima i učiteljicama. Cilj dodjele je odati priznanje odgojno-obrazovnim djelatnicima i ustanovama koji su se istaknuli u primjeni oblika i strategija rada sukladnim Forumovim principima organizacije suvremenog odgojno-obrazovnog procesa, načinima rada s učenicima i njihovim roditeljima, suradnji s drugim odgojno-obrazovnim djelatnicima te demokratizaciji i unapređenju ukupnog života odgojno-obrazovnih ustanova i lokalne zajednice. Između velikog broja zaprimljenih prijava, povjerenstvo sastavljeno od odgojno-obrazovnih stručnjaka i djelatnika Foruma, odlučilo je dodijeliti priznanja sljedećim učiteljima i školama:

- Priznanje Škola Foruma za slobodu odgoja dobila je **Osnovna škola Luka iz Sesveta** te **Osnovna škola Tina Ujevića** iz Zagreba.
- Priznanje u području razredne i predmetne nastave u osnovnim školama dobile su **Rašeljka Bilić Bučević** (OŠ Tina Ujevića Zagreb), **Natalija Damjanović** (OŠ Luka), **Vlatka Mijić** (OŠ Luka) te **Dina Dežmar** (Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka).
- Priznanje za učiteljice srednjih škola dobile su **Mirjana Kozina** (Škola za medicinske sestre Vrapče) te **Martina Budimir** (Ekonomska škola Požega).
- Priznanje za stručnu suradnicu dobila je **Maja Lisska** iz OŠ Frana Galovića, Zagreb. Priznanje za voditeljicu radionice dobila **Dubravka Uroda** iz OŠ Milan Brozović, Kastav. Na kraju, potrebno je napomenuti kako su priznanje za suradnice Foruma za slobodu odgoja dobile **Nina Matijašević** (OŠ Prečko) te **Ana Žnidarec Čučković** (Kineziološki fakultet u Zagrebu).

Nastavnici i stručni suradnici

4.1. PROGRAM MEDIJACIJA

Školska medijacija pomaže u svakodnevnom rješavanju sukoba, no prije svega je iznimno uspješan preventivni program koji razvija dječju empatiju te socijalne i emocionalne vještine djece i mladih i time stvara novu kulturu međuljudskih odnosa i tolerancije.

Program medijacije provodi se u velikom broju škola u Hrvatskoj, naročito od 2009. godine, kad je Forum za slobodu odgoja pokrenuo veliki projekt „Možemo to riješiti!“, kojim je u edukaciju obuhvaćeno preko 1600 učitelja, nastavnika, suradnika, ravnatelja, savjetnika i volontera.

Do kraja 2014. godine školski medijatori educirani su u cijeloj Hrvatskoj. Najveći broj škola u kojima rade školski medijatori je u Gradu Zagrebu (70 osnovnih i 30 srednjih škola u Zagrebu); Zagrebačkoj županiji (48 osnovnih i 15 srednjih škola); Primorsko-goranskoj (50 škola i vrtića) i Splitsko-dalmatinskoj županiji (50 škola i odgojnih ustanova). Uz njih, u ostalim je županijama Hrvatske još ukupno 120 škola u kojima rade educirani medijatori.

Od toga: 22 škole u Međimurskoj županiji; 21 školi u Istarskoj; 19 škola u Vukovarsko-srijemskoj županiji; 12 škola u Ličko-senjskoj županiji; 12 škola u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji; 1 škola u Osiječko-baranjskoj; 2 škole u Sibensko-kninskoj; 5 škola i vrtića u Koprivničko-križevačkoj županiji; 3 škole u Sisačko-moslavačkoj; 2 škole u Dubrovačko-neretvanskoj županiji; 1 u Karlovačkoj; 4 u Krapinsko-zagorskoj županiji; 1 škola i 1 vrtić u Brodsko-posavskoj županiji; 4 u Varaždinskoj.

Također su medijatori educirani u centrima za socijalnu skrb, obiteljskim centrima, centrima za odgoj i obrazovanje, udrugama i različitim agencijama nadležnim za pitanja odgoja i obrazovanja te na različite načine koriste medijaciju svom svakodnevnom radu i donošenju odluka.

Po završetku obuke iz medijacije, u školi započinju različite **aktivnosti namijenjene učenicima** i njihovim roditeljima: radionice o komunikaciji, odnosima, sukobu i rješavanju sukoba te toleranciji; preventivni programi i projekti; klubovi malih medijatora; vršnjačka medijacija (učenici pomažu učenicima); medijacijski kutak; te naravno – primjena medijacije kad se već dogodi sukob.

ZAŠTO MEDIJACIJA?

Nerazumijevanje i nerješavanje konfliktnih situacija među učenicima na vrijeme mogu dovesti do neželjenih pojava poput dugotrajnih i kroničnih sukoba, ozbiljnijih smetnji ponašanja, prekida komunikacije, sniženog samopouzdanja i loše slike o sebi kod učenika, pa sve do individualnih pritužbi roditelja te istraga i parnica.

Pogubnosti neriješenih konflikata u radnom kolektivu također su značajne: smanjena kompetentnost, loši odnosi među kolegama, emocionalna obojenost svih odluka, i naročito – utjecaj na odnose s roditeljima i učenicima.

Vještine medijatora, poput: aktivnog slušanja, nepristranosti, objektivnosti, prijateljskog i pozitivnog pristupa ljudima, otvorenosti i transparentnosti, kompetentnog nošenja s različitostima te povjerenja, uvelike pridonose kreiranju kvalitetnih rješenja konfliktnih situacija. One omogućuju razumijevanje i upravljanje konfliktnim situacijama, kao i smanjenje osobne razine stresa kod nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja. Ove se vještine mogu naučiti i vježbati.

Osnovni ciljevi uključenja škola i ustanova u neki oblik programa iz medijacije su:

- razvoj vještina komunikacije i rješavanja sukoba kod učenika i učenica
- povećanje kompetencija nastavnika, stručnih suradnika, odgajatelja, socijalnih radnika te svih koji s njima svakodnevno rade, u području rješavanja sukoba.

STRUČNA PROMOCIJA MEDIJACIJE

Interes za medijacijom i njena prepoznatost od strane odgojno-obrazovnih ustanova i ustanova socijalne skrbi sve je veća pa je Forum i tijekom 2014. godine primio niz upita i iskaza interesa za suradnjom. Najznačajniji oblik promidžbe medijacije svakako su seminari Foruma – naime, samo u 2014. godini Osnovni i Napredni seminar medijacije prošlo je ukupno 607 osoba koje su se na taj način detaljnije upoznale s medijacijom i unaprijedile svoje vještine. Uz seminare i konferencije, još su neki oblici upoznavanja stručne javnosti s medijacijom provedeni u protekloj godini.

TJEDAN MIRENJA

U suradnji s Hrvatskom udrugom za mirenje, u sklopu Tjedna mirenja, Forum je 16. listopada 2014. organizirao okrugli stol i diskusiju o trenutnom statusu školskih medijatora, školske medijacije te medijacije u radu s djecom i mladima, pod nazivom: „Školski medijator – identitet, uloga, profesija?“.

U Hrvatskoj je sve veći broj odgojno-obrazovnih ustanova koje medijaciju kao preventivni program i program razvoja kompetencija uvrštavaju u svoj kurikulum. Također sve više stručnih službi, ali i učitelja, razrednika, nastavnika i ravnatelja koriste medijaciju kao praktičnu vještinu rješavanja sukoba na konstruktivan i miroljubiv način.

Otvorena su brojna pitanja: Kakav je njihov status, koliko su njihovi napori vrednovani i prepoznati te kakvu podršku primaju? Koje su sve koristi i prednosti medijacije za svoje učenice i učenike primijetili? Što je potrebno kako bi se unaprijedila kultura komunikacije u odgojno-obrazovnim ustanovama općenito te koje je mjesto medijacije u tome? Kakve standarde za kompetencije medijatora trebamo? Koja je moguća poveznica Medijacije i Hrvatskog kvalifikacijskog okvira?

Svoje su iskustvo prikazale: Ana Žnidarec Čučković, izmiriteljica i asistentica na Kineziološkom fakultetu, Nina Vrdoljak, izmiriteljica i socijalna pedagoginja iz Osnovne škole Prečko, i Ana Karlović, voditeljica programa Medijacija iz Foruma za slobodu odgoja.

AGENCIJA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE

Na poziv Agencije za odgoj i obrazovanje, u siječnju 2014.g. u Zagrebu, Sisku, Zaboku i Karlovcu održan je niz stručnih predavanja pod nazivom: „Školska medijacija - mogućnosti primjene i dobiti“, za oko 100 odgojno-obrazovnih djelatnika. Prisutni su se upoznali s prednostima uključenja škola u neki od oblika programa medijacije, poput: razvoja vještina komunikacije i rješavanja sukoba kod učenika i učenica te povećanja kompetencija učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u području prevencije i rješavanja sukoba.

ŽUPANIJSKO STRUČNO VIJEĆE KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE ZA DEMOKRATSKO GRAĐANSTVO

Na veliki interes naišao je program Medijacije tijekom predstavljanja na sastanku Županijskog stručnog vijeća Krapinsko-zagorske županije za demokratsko građanstvo. Voditeljica vijeća, prof. Ružica Kotarski, pozvala je Forum za slobodu odgoja 29. siječnja 2014. godine, kako bi se predstavila mogućnost suradnje i edukacije nastavnika i stručnih suradnika u području školske i vršnjačke medijacije. Presentacija je održana u Osnovnoj školi Ksaver Šandor Đalski u Zaboku.

OSNOVNA ŠKOLA MATIJE GUPČA, ZAGREB

Tijekom zimskih praznika, početkom 2014., na inicijativu školskih medijatorica, Forum se odzvao i prezentirao program Medijacije u sklopu 2-dnevne interne edukacije za mlade nastavnike škole. Školske medijatorice organizirale su i održale za svojih 25 kolega 2-dnevni trening medijacije te pozvale Forum da podijeli i svoja iskustva. Snimljena je emisija o medijaciji i Medijacijskom klubu koju su snimili učenici škole za Školski radio.

PILOT-KONFERENCIJA ŠKOLSKE MEDIJACIJE

U skopu 5-dnevne edukacije „Pokreni promjenu!“, 27. ožujka 2014. godine u Svetom Martinu na Muri, za okupljenih 40 školskih medijatora, održana je tzv. pilot-konferencija o školskoj medijaciji, koju su moderirale Ana Žnidarec-Čučković i Ana Karlović. Nakon radionice o Identitetu te predavanja o Medijaciji u pregovaranju, devet je škola predstavilo svoja raznolika i zanimljiva iskustva s primjenom medijacije u praksi (OŠ Luka, Zagreb; Ekonomska, trgovačka i ugostiteljska škola Samobor; OŠ bana Josipa Jelačića, Zaprešić; OŠ Josipa Badalića, Grabrje Ivaničko; OŠ Sveta Klara; OŠ Rugvica; OŠ Nikole Hribara, Velika Gorica; OŠ Dr.Vinka Žganca, Zagreb i OŠ Žitnjak, Zagreb).

MOGUĆNOSTI UKLJUČENJA ŠKOLE U PROJEKTE IZ MEDIJACIJE:

EDUKACIJE IZ MEDIJACIJE ZA DJELATNIKE

U edukaciji iz medijacije, polaznici uče kako nepristrano, spremno i empatično ući u komunikacijski proces medijacije, dajući podršku sukobljenim stranama u rješavanju sukoba. Usavršavajući vještinu aktivnog slušanja, razumijevanje sukoba te ohrabrivajući sukobljenih strana da samostalno nađu rješenja, budući medijatori stječu dodatnu sigurnost u ponekad vrlo teškim i opterećujućim situacijama sukoba s kojima se susreću u svojoj praksi. Osnovni program traje 2 dana, a Napredni 6 mjeseci.

NAGRADNI NATJEČAJ OBOJI SVIJET

Nagradni natječaj „Oboji svijet“ otvoren je od svibnja do listopada svake godine, a na natječaj se mogu prijaviti učenici/ce osnovnih i srednjih škola, uz stručno vodstvo nastavnika/ce ili stručnog suradnika/ce. Natječaj obuhvaća prijavu radova u kategorijama: video uradak, plakat, strip, fotografija, pjesma, slogan ili priča. Može se prijaviti i ideja za školski projekt.

Na Natječaju godišnje sudjeluje oko 500 učenika i učenica koji pošalju preko 300 radova. Fond nagrada omogućuje da se nagradi najboljih 15-ak radova te se na taj način potiču učenici da sudjeluju na, sada već tradicionalnom, obilježavanju Međunarodnog dana tolerancije, 16.studenog.

MLADI MEDIJATORI – KLUB MEDIJATORA

Cilj je razvijanje vještina učenika i učenica da kvalitetnom komunikacijom rješavaju sukobe (vlastite i one svojih vršnjaka) te se ostvaruje različitim oblicima uvrštenja medijacije u školski kurikulum.

Uključene su 2 osnovne skupine mladih:

- volonteri-medijatori (studenti i mladi stručnjaci) koji su prošli obuku iz medijacije, te
- učenici i učenice – mali medijatori / vršnjački edukatori koji uz pomoć volontera-medijatora (i/ili svojih nastavnika koji su prošli obuku) vode radionice u vlastitim školama.

Program također promiče i njeguje volonterstvo kao jedan od najvećih prioriteta u skrbi za mlade - potiču se s jedne strane volonteri-medijatori da djeci i mladima prenesu ideje i vještine nenasilnog rješavanja sukoba, a s druge strane i sami učenici da se aktivno uključe u promicanje tolerancije i dijaloga.

„ISTRAŽIVANJE O ULOZI MEDIJACIJE U PROFESIONALNOM I PRIVATNOM ŽIVOTU MEDIJATORA“

Krajem 2014. godine provedeno je „**Istraživanje o ulozi medijacije u profesionalnom i privatnom životu medijatora**“, na uzorku od 218 medijatorica i 20 medijatora, pretežno iz Grada Zagreba, Zagrebačke, Splitsko-dalmatinske i Primorsko-goranske županije. Većinom su to bili djelatnici osnovnih škola (55%), srednjih škola (15,5%), ali i drugih ustanova (15%) te drugih profila (stručnih udruga, mladih osoba, studenata - 14,5%).

Najviše je osoba završilo osnovni program medijacije (60%), zatim osnovni i napredni (26%), malen broj osnovni, napredni i vršnjačku medijaciju (9%), a vrlo malen broj osnovnu medijaciju i vršnjačku medijaciju (3%). Kod podjednakog broja sudionika **medijacija je uvrštena** (41,9%), odnosno nije uvrštena (42,9%) **u kurikulum škole**.

Oko 23,5% sudionika provodi i medijaciju s kolegama, a čak 35% njih kolege su tražile pomoć pri rješavanju sukoba.

Čak 91,5% ispitanika primjenjuje vještine medijacije u svakodnevnom životu.

Sudionici **primjenjuju medijaciju u raznim oblicima**, a najčešći su: u rješavanju konkretnih sukoba (58%), ili korištenjem elemenata medijacije pri rješavanju sukoba (77%), zatim u komunikaciji s korisnicima (51%), provođenjem radionica s učenicima (28%), provođenjem projekta povezanim s medijacijom (10%), provođenjem medijacije kao izvannastavne aktivnosti (8%), a dio vodi klubove malih medijatora (6%).

Svaki je **medijator u proteklih godinu dana u prosjeku proveo 7 medijacija**, od čega su u prosjeku 2 provedene s odraslima, u 5 s djecom.

Sudionici primjećuju da **nakon implementacije programa medijacije, korisnici njihovih ustanova** češće sukobe pokušavaju riješiti razgovorom, spremniji su tražiti podršku pri rješavanju sukoba, povećana je suradnja, bolje se razumiju tuđi osjećaji i potrebe, češće se zauzimaju za vlastite ideje i stavove bez nanošenja štete drugima te se manje nasilno ponašaju.

Također, sudionici izjavljuju da su **nakon edukacije iz medijacije značajno razvili vještine** aktivnog slušanja, ja-poruka, parafraziranja, reflektiranja osjećaja, boljeg opažanja i razumjevanja emocionalnog stanja drugih osoba, te u malo manjoj mjeri razvili razlikovanje pozicija i interesa u sukobu te upravljanje konfliktnim situacijama.

Ističu da im **vještine koje su razvili na medijaciji koriste** u jasnijem izražavanju, u boljem razumijevanju drugih, za lakše prepoznavanje konfliktnih situacija, nošenju sa sukobima, te u prepoznavanju interesa i potreba drugih osoba.

Kako bi unaprijedili dodatno svoje vještine, potrebni su im: praksa (72%), dodatna obuka (58%), osobni razvoj (57%), literatura (38%), mentor (28%) te provedba projekata o medijaciji (25%).

Zanimljivo je da nisu pronađene razlike među županijama, niti među sudionicima koji su samoinicijativno došli na edukaciji, i onih koje je na edukaciju uputila ustanova.

EDUKACIJA IZ MEDIJACIJE U 2014. GODINI

*607 sudionika   * 31 grupa   *prosječna ocjena 4.9

Tijekom 2014. godine, Osnovni seminar medijacije završilo je čak 525 sudionika, od čega su 479 bili odgojno-obrazovni stručnjaci, 25 mlade nezaposlene osobe te 21 srednjoškolac.

Edukacije, koje se održavaju u manjim interaktivnim grupama od 18 do 25 sudionika, proveo je Forumov tim od 9 trenera medijatora (Eli Pijaca-Plavšić, Ana Karlović, Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec-Čučković, Višnja Pavlović, Ana Šimić, Marina Brkić, Kim Anić i Zoran Pavletić). Uz Zagreb, gradovi u kojima su održani seminari obuhvaćaju Vinkovce, Vukovar, Osijek, Cernik, Koprivnicu, Vrginmost, Čakovec, Split, Imotski, Bjelovar, Petričane, Sveti Martin, Kotoribu, Malu Suboticu, Macinec i Vis, što govori o širenju aktivnosti edukacije iz medijacije na znatno veće područje Hrvatske.

Početak 2014. godine, potvrde Naprednog programa Medijacije svečano su uručene 24 djelatnika u sustavu socijalne skrbi u **Zagrebu**, a zatim je tijekom godine Naprednim programom medijacije obuhvaćeno novih 82 sudionika, od čega 68 u Zagrebu, a 15 u **Makarskoj**. Od njih, dvije su grupe održane posebno za Dječji dom Zagreb te za Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb u Dugavama, zahvaljujući potpori Grada Zagreba (projekt: „**Zajedno smo jači: Jačanje vještina stručnjaka u sustavu socijalne zaštite djece i mladih**“).

U sklopu europskog projekta „**Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti**“, čak je 148 stručnjaka prošlo Osnovni program medijacije, sa svrhom kvalitetnijeg preventivnog rada s djecom rizičnom za razvoj smetnji ponašanja, i to u **Vukovarsko-srijemskoj, Osječko-baranjskoj, Sisačko-moslavačkoj, Koprivničko-križevačkoj i Brodsko-posavskoj županiji**.

Projekt „**Ti biraš boju – prevencija nasilja promicanjem tolerancije i kreativnosti djece i mladih te razvojem kompetencija nastavnika i odgajatelja**“, podržan od strane Ministarstva socijalne politike i mladih, omogućio je polazanje Osnovnog seminara medijacije za 96 odgojno-obrazovnih djelatnika u Splitu i Čakovcu, koji su zatim održali radionice iz medijacije s preko 1000 učenica i učenika.

U **Bjelovaru** je 20 stručnjaka prošlo Osnovni seminar medijacije u sklopu projekta „**Možemo to riješiti! – zajedno: razvoj zdravih navika i vještina djece i mladih**“ (podržao MZOŠ) te su također nakon toga nastavili prenositi medijaciju svojim učenicima.

Europskim projektom „**Pokreni promjenu! – volontiranje djece i mladih za izgradnju kulture mira**“, dodatnih je 90 stručnjaka (iz Zagreba, Zagrebačke, Splitsko-dalmatinske i Primorsko-goranske županije) upoznato s osnovama medijacije, a njih 30 s modificiranim naprednim programom medijacije.

Suradnja s Međimurskom županijom ostvarena je sudjelovanjem u provedbi njihovog projekta „Produženi boravak za učenike romske nacionalne manjine“, u sklopu kojeg je održan Osnovni seminar medijacije za 3 grupe, od ukupno 87 djelatnika škola u **Macincu, Kotoribi i Maloj Subotici**.

Mladi i srednjoškolci prošli su Osnovni seminar medijacije u **Zagrebu**, njih 46, u sklopu projekta: „**Kako riješiti sukob? Mladi promoviraju i podučavaju medijaciju i toleranciju**“, podržanog od Grada Zagreba te su nakon toga u parovima održavali radionice za preko 400 učenica i učenika.

Na poziv udruge SVIMA, odazvali smo se i održali Osnovni seminar medijacije **na Visu** u sklopu njihovog projekta „Kreativna komunikacija“ za 21 učitelja Osnovne škole Vis, a u Imotskom, pak, na poziv udruge Centar za održivi razvoj Osnovni seminar za 21 učitelja, u sklopu **projekta „Vježbanje nenasilne komunikacije“**. U udruzi Ambidekster u Zagrebu održali smo Osnovni seminar medijacije za uži tim od 10 stručnjaka. Tijekom godine, organizirane su i četiri grupe Osnovnog seminara medijacije, „otvorene za sve“, za 77 sudionika.

Posebno smo ponosni na to što je ukupna prosječna ocjena koju su sudionici dali našim seminarima (od 1 do 5) iznosila 4.8 za Osnovne, a 4.9 za Napredne programe medijacije. Neki od dojmova sudionika:

„Jedna od najboljih edukacija na kojima sam bila, izuzetno dobro osmišljena (cijeli projekt) i organizirana. Odlični treneri. Odlične teme. A ono što je izdvaja od ostalih korisnih edukacija je to da je ovo jedna od rijetkih edukacija koja je ZAPRAVO INSPIRATIVNA.“
„Izuzetno sam zadovoljna što sam imala priliku prisustvovati ovakvoj edukaciji koja će mi bitno pomoći u daljnjoj praksi.“

„Stručno, profesionalno, vedro, uspješno! Motivirajuće, nadahnjujuće, važno.“

„U potpunosti ispunjena očekivanja! I više! Odličan i pristupačan ste tim!“

„Odlična energija, puno novih informacija i različitih ljudi koji doprinose osobnom rastu.“

„Teško je naći prave riječi dok su dojmovi tako veliki i svježi. FANTASTIČNO, ISPUNJUJUĆE, NEZABORAVNO.“

„POKRENI PROMJENU! VOLONTIRANJE MLADIH ZA IZGRADNJU KULTURE MIRA“

U sklopu projekta „Pokreni promjenu! Volontiranje mladih za izgradnju kulture mira“ kojeg financira Europska unija, a sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske, tijekom 2014. provedenu su dvije 5-dnevne edukacije „Volonterstvo, dijalog i aktivno građanstvo u radu s djecom i mladima“ za sveukupno 120 nastavnika, stručnih suradnika i volontera. Cilj navedene edukacije je bio povećati kompetencije učitelja, nastavnika i stručnih suradnika škola kao i ostalih stručnjaka koji rade sa djecom i mladima u institucijama i organizacijama civilnog društva, u području nenasilne komunikacije, medijacije, aktivnog građanstva i volontiranja mladih, s posebnim naglaskom na razvoj kompetencija za provedbu volonterskih projekata u cilju razvoja građanskih kompetencija učenika. Sukladno cilju, sama edukacija je pokrivala sljedeće teme: Volonterski projekti u zajednici, Pravo u svakodnevicu, Edukacijom do zdravlja, Medijacija te Odnosi s javnošću za škole. Edukacija je priznata i od Agencija za odgoj i obrazovanje kao novi program stručnog usavršavanja nastavnika. Sveukupno 14 stručnjaka iz različitih područja psihologije, pedagogije, ljudskih prava, zdravstvenog odgoja i medija je sudjelovalo u izvedbi edukacije.

Sudionici (njih 60) su zajedno kroz interaktivni pristup slušali i radili na raznovrsnim temama, ali isto tako zajedno razmjenjivali svoja iskustva u radu s djecom i mladima što je sve rezultiralo u izradi planova za volonterske projekte s djecom i mladima u njihovim lokalnim zajednicama. Veliki broj entuzijasta u radu s djecom i mladima na jednom mjestu te kvalitetan edukacijski program doprinijeli su kreiranju izrazito kvalitetnog i poticajnog okruženja za učenje i razvoj. Neke od citata sudionika iz pismenih evaluacija:

„Jedna od najboljih edukacija na kojima sam bila, izuzetno dobro osmišljena (cijeli projekt) i organizirana. Odlični treneri. Odlične teme. A ono što je izdvaja od ostalih korisnih edukacija je to da je ovo jedna od rijetkih edukacija koja je ZAPRAVO INSPIRATIVNA i mislim da će zaista rezultirati i realizacijom projekata.“

„Prekrasan, predivan, informativan, motivirajuću trening. Suuuuuper organizacija. Treneri su bili FANTASTICNI...Puno smo ponovili, mnoštvo smo naučili... Ovo mi je do sada najdraža edukacija na kojoj sam bila u svojih 10 godina karijere. HVALA VAM!“

„Bio mi je predivno, naporno, poučno, zanimljivo, zabavno... Pohvaljujem što ništa ne namećete kao najbolje, već nam prepuštate da sami odlučimo! Hvala!“

MOŽEMO TO RIJEŠITI – ZAJEDNO! – RAZVOJ ZDRAVIH NAVIKA I VJEŠTINA DJECE I MLADIH

Projektom „Možemo to riješiti zajedno – razvoj zdravih navika i vještina djece i mladih“ pružene su djeci i mladima vještine i znanja iz nenasilne komunikacije i zdravih oblika ponašanja na područjima **Grada Zagreba** i **Bjelovarsko-bilogorske županije**. Projekt je financijski podržalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i trajao je od prosinca 2013. do kolovoza 2014. godine.

Nastavnici i stručni suradnici iz navedenih županija su prošli **seminare „Edukacijom do zdravlja“** i **„Osnovni seminar medijacije“** te su dobili relevantnu literaturu za rad s učenicima. Na seminarima je sudjelovalo 52 nastavnika i stručna suradnika koji su stekli nova znanja, razvili vještine i povećali samopouzdanje u radu s učenicima na teme zdravlja, holističkog poimanja zdravlja, prevencije nasilja, mirnog rješavanja sukoba, izgradnju tolerancije te važnosti uvažavanja različitosti

Nastavnici i stručni suradnici su nakon seminara održali **radionice sa svojim učenicima** na jednu od tema sa seminara. Održano je 50 radionica na kojima je sudjelovalo 905 učenika. Promjene koje su se dogodile u pristupu nastavnika učenicima kao i promjene kod učenika su vidljive unutar poslanih izvještaja s održanih radionica. Učenici su vrlo pozitivno i sa zanimanjem reagirali na obrađene nastavne jedinice:

„Učenici su bili motivirani i aktivno su sudjelovali u radu.“

„Vrlo ozbiljno su pristupili u igri uloga potaknuti da preuzmu ulogu i kreativno odgovore na zamišljenu situaciju.“

„Učenice aktivno sudjelovale bile zainteresirane, postavljale pitanja, ugodna atmosfera učenice pokazivale negativan odnos prema pušenju, potiču zdrave navike.“

„Učenici su se rado uključili u radionicu. Aktivno su sudjelovali, komentirali i davali vlastite primjere. Radionicu su ocijenili zanimljivom, zabavnom i poticajnom za razmišljanje.“

„Učenici su aktivno sudjelovali, navodili primjere iz vlastita iskustva. Prepoznali, kada su se oslobodili, važnost donošenja vlastita mišljenja. Ukratko, shvatili bit provedbe aktivnosti i trudili se što bolje izraziti.“

Sudjelovanjem na radionicama povećavala se svijest djece i mladih o nenasilnim rješavanjima sukoba, stilovima sukoba, razvijale su se vještine nenasilne komunikacije te važnosti uvažavanja različitosti i tolerancije, kao i osvještavanje važnosti donošenja odluka, holističkog pristupa zdravlju, osvještavanje rizičnih ponašanja, vrste opojnih droga te njihove nuspojave.

U sklopu projekta su izrađena i **dva edukativna video filma** kako bi se sudionicima Osnovnog seminara medijacije i Naprednog seminara medijacije, ali i širem krugu zainteresiranih dionika, približila medijacija kao metoda nenasilnog rješavanja sukoba te proces provedbe medijacije. Prvi edukativni video film „Možemo to riješiti – Medijacija u školi“ sadrži sve osnovne informacije o samoj medijaciji: što je medijacija, tko sve može biti medijator, koje su sve vještine potrebne da bi netko bio medijator, što se događa kada dođe do sukoba, dinamika sukoba, gdje se proces medijacije može odvijati. Prikazan je i sam proces rješavanja sukoba, koji se nalazi u sklopu navedenog filma, ali i kao zaseban film koji prikazuje samo proces medijacije s dvije djevojčice u sukobu i nastavnicom kao medijatoricom. Drugi edukativni video film „Možemo to riješiti – Vršnjačka medijacija“ prikazuje proces medijacije u kojem su medijatori – djeca. S obzirom na to da je sukob svakodnevna pojava unutar škola i da učenici svakodnevno ulaze u sukobe, uloga nastavnika i odraslih je naučiti djecu i mlade kako da sami rješavaju svoje sukobe. To se postiže vršnjačkom medijacijom čiji je cilj naučiti djecu i mlade što je to medijacija, te im omogućiti da steknu vještine potrebne za rješavanje sukoba. Protagonisti filma su učenici Osnovne škole Prečko, jer unutar škole već nekoliko godina djeluje klub malih medijatora, koji vodi socijalna pedagoginja Nina Matijašević. Filmovi se nalaze na Forumovom službenom Youtube kanalu i do kraja projekta su imali doseg od 3 596 ljudi.

4.2. PROGRAM INTEGRALNOG GRAĐANSKOG OBRAZOVANJA

„ŠKOLSKI VOLONTERI – OSNAŽIVANJE JAVNIH ODGOJNO-OBRAZOVNIH USTANOVA ZA UKLJUČIVANJE VOLONTERA U RAD S DJECOM I PROMICANJE VOLONTERSKIH INICIJATIVA“

Unutar projekta „Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa“ tijekom travnja i svibnja prema otvorenom natječaju odabrano je 12 škola koje će neposredno sudjelovati u projektu – tri u Splitu (OŠ Pojišan, Obratna tehnička škola, Elektrotehnička škola), tri u Zagrebačkoj županiji (SŠ Jastrebarsko, OŠ Bogumila Tonija iz Samobora, OŠ Josipa Zorića iz Dugog Sela) i šest iz Zagreba (OŠ Luka, OŠ Sesvete, OŠ Antuna Mihanovića, OŠ Frana Galovića, OŠ Nikole Tesle, X. gimnazija „Ivan Supek“) te je nakon toga održan sastanak sa svakom od njih. Na sastanku je uz ravnateljicu/a sudjelovao i tim koji će se baviti provedbom aktivnosti. Sastanci su održani u obliku intervjua s ciljem upoznavanja s njihovim specifičnim potrebama, na temelju čega je izrađen i individualni program volontiranja za svaku školu. U planove su uvršteni različiti projekti – od pomoći u učenju, volontiranja učenika, ekoloških projekata do organizacija raznih humanitarnih akcija i događanja. Za svaki projekt, predvidjeli su i volontersku akciju te pripadajuću volonterku poziciju za mladog volontera/ku koji će doći volontirati u školi.

Trodnevna edukacija za školske timove na kojoj je ukupno sudjelovalo 53 nastavnika i stručnih suradnika održana je tijekom listopada i studenog u četiri grupe (u Splitu i Zagrebu). Na edukaciji su školski timovi dodatno razrađivali svoje programe, učili osnove planiranja akcija i upravljanja volonterima, razrađivali volonterske pozicije, upoznavali se sa zakonskim okvirom volontiranja, ali i osnaživali se u timskom radu i komunikaciji te učili kako dobre priče iz svojih škola podijeliti s javnošću. Sudionici su u evaluaciji edukacije prepoznali ugodnu atmosferu, odličnu interakciju sa sudionicima i trenerima, kao i odlične metode rada. U samom sadržaju su ocijenili kao odličan izbor tema, omjer teorije i prakse, a iznimno su bili zadovoljni i uvježbanošću i opuštenošću trenera i njihovom motivacijom za rad.

Neki od komentara sudionika:

„Nastojite i dalje raditi na dobrim projektima, sloboda odgoja je ono što nam treba... A i dobra energija.“

„Zadovoljna sam! Atmosfera ja bila iznimno ugodna i opuštena. Stalno je vladala razmjena informacija i interes jedni za druge. Voditelji su super posao odradili! Organizacija za 5 =)“

„Zahvala za veliko iskustvo, stručnost i mogućnost primjene u praksi.“

Budući da se paralelno odvijala i edukacija za prethodno odabrane mlade volonterke koje žele volontirati u školama (također u četiri grupe), zadnjem dijelu edukacije, školski timovi su prezentirali svoje projekte volonterkama te su se one prema svojim interesima odlučivale u kojoj školi žele volontirati.

Do kraja 2014. školski volonterski timovi su kompletirani te u 2015. nastavljaju s provedbom planiranih projekata, promoviranjem volontiranja, osmišljavanjem dugoročnih volonterskih pozicija, a kod učenika s razvijanjem vrijednosti društvene osjetljivosti i solidarnosti. Forum i partneri im pružaju potrebnu podršku i jačaju kapacitete kroz niz savjetodavnih sastanaka i dodatnih edukacija.

Krajnji korisnici projekta su naravno učenici uključenih škola koji će imati koristi i/ili direktno sudjelovati u volonterskim akcijama, zatim djelatnici škola i pripadnici šire lokalne zajednice na čije potrebe nastoje odgovoriti volonterski programi te predstavnici obrazovnih vlasti kod kojih se nadamo podići svijest o važnosti uloge volontera u odgojno-obrazovnom sustavu i vrijednosti volontiranja u lokalnoj zajednici.

U sklopu projekta izrađen je i zanimljiv interaktivan letak – „Memento volontiranje“ za nastavnike i učenike koji daje važne informacije o vrijednosti volontiranja, te potiče na informiranje o mogućnostima volontiranja u lokalnoj zajednici. No, letak može poslužiti i školama koje tek razmišljaju o pokretanju volonterskih projekata i uključivanju vanjskih volontera u svoj rada – pružajući im alat za ispitivanje potreba učenika i nastavnika u kontekstu volontiranja.

„OBRAZOVANJE PROTIV KORUPCIJE“

Projektom „Obrazovanje protiv korupcije“ se željelo osnažiti vezu između organizacija civilnog društva i obrazovnih institucija u identifikaciji, implementaciji, potpori i razvoju antikorupcijskih politika i praksi. Kako bi se stekao uvid u zastupljenost koruptivnih praksi i neetičnog ponašanja u srednjim školama u Republici Hrvatskoj, partnerska organizacija Mreža centara obrazovnih politika je provela istraživanje s nastavnicima, roditeljima i ravnateljima kao dionicima obrazovnog sustava. Na osnovi rezultata istraživanja koji su ukazali na iskrivljenu percepciju različitih oblika korupcije i neosjetljivosti na etička pitanja u obrazovanju, organizirana je edukacija za predstavnike organizacija civilnog društva, predstavnike lokalnih obrazovnih vlasti i ravnatelja srednjih škola iz Grada Zagreba, Sisačko-moslavačke, Splitsko-dalmatinske i Osječko-baranjske županije. Edukacija se bavila definicijom korupcije, zakonskim okvirom prevencije korupcije, te su sudionici potaknuti na umrežavanje kako bi zajedničkim naporima doprinijeli promjenama u obrazovanju na lokalnoj razini. Na edukaciji održanoj u Mariji Bistrici krajem studenog 2014. godine okupljeno je 19 sudionika, te dva gosta predavača: Esad Bratović iz organizacije Promente, koji je predstavio rezultate istraživanja i Muriell Poissant, UNESCO-ova stručnjakinja koja je objasnila ulogu etičkog kodeksa nastavničke struke u poboljšanju kvalitete obrazovanja.

Poboljšanje obrazovnog sustava uključuje rad s nastavnicima, pa je jedna od idućih aktivnosti bila organizacija niza seminara stručnog usavršavanja „Obrazovanje protiv korupcije“ za nastavnike osnovnih i srednjih škola, te nezaposlene nastavnike iz Grada Zagreba, Sisačko-moslavačke, Splitsko-dalmatinske i Osječko-baranjske županije. Na edukaciji su učili definicijama korupcije, zakonskom okviru prevencije korupcije, te je

diskutirano o metodama podučavanja o (anti)korupciji. U razdoblju od tri mjeseca na seminarima je sudjelovao 91 nastavnik od kojih je svaki trebao osmisliti dvije nastavne pripreme na temu seminara i provesti ih među učenicima i svojim kolegama kako bi se širilo znanje na ostale članove odgojno-obrazovnih ustanova. Ukupno je dostavljeno 86 nastavnih priprema, kojima je u oko 100 sati nastave zahvaćeno preko 1100 učenika i 42 nastavnika iz škola.

U međuvremenu su nastavne pripreme pregledane i izdane su potvrde o stručnom usavršavanju za sve nastavnike koji su ispunili svoje obaveze. Njih 51 je dobilo potvrde o stručnom usavršavanju na završnom događaju koji su u suradnji s partnerskim organizacijama Mrežom centara obrazovnih politika iz Zagreba, Infozonom iz Splita, Agencijom lokalne demokracije Sisak, Agencijom lokalne demokracije iz Osijeka održane u Zagrebu, Splitu, Sisku i Osijeku u drugoj polovici 2014. godine. Osim što su nastavnicima uručene potvrde, okupljeni su brojni drugi sudionici koji mogli čuti rezultate istraživanja, te im je bila uručena publikacija istraživanja, kao i sažetak s preporukama koji sadrži kratak pregled istraživanja i preporuke za daljnje poboljšanje obrazovnog sustava. Osim ovih publikacija, napravljena je zbirka nastavnih priprema koja je u elektroničkom obliku dostupna za preuzimanje svim zainteresiranima s mrežnih stranica Foruma za slobodu odgoja.

Naposlijetku, u dogovoru s UNESCO-om stručnjakinjom Muriell Poissant, prevedena je UNESCO-ove publikacije Smjernice za izradu i učinkovitu upotrebu nastavničkog kodeksa ponašanja koja je tiskana u 1500 primjeraka i podijeljen svim tijelima središnje državne uprave, na lokalnoj i državnoj razini, školama, te institucijama koje se bave obrazovanjem i pitanjima korupcije.

Istraživački izvještaj koji je tiskan u 300 primjeraka kao i sažetak s preporukama tiskan u 810 primjeraka su se pokazali jako korisnim materijalom prilikom komunikacije s medijima koji ovu temu u obrazovanju smatraju sve važnijom te o njoj sve više izvještavaju.

U širenju ideja antikorupcije, istraživačkih rezultata kao i održanih edukacija doprinosi i video film Obrazovanje protiv korupcije koji se može vidjeti na YouTube kanalu Foruma za slobodu odgoja, čime je dostupan široj javnosti i doprinosi vidljivosti Forumovih napora u promicanju građanskog društva bez korupcije.

ODNOSI S JAVNOŠĆU U OBRAZOVANJU

Tijekom prošle godine, seminar „Odnosi s javnošću u obrazovanju“ održan je u dva navrata. Prvi seminar održan je u sklopu projekta „Pokreni promjenu!“ u Petračanima, gdje je grupa od 20 stručnjaka u radu s mladima usvajala nove tehnike u području komunikacije. Druga grupa, uz potporu Zagrebačke županije, održana je u studenome 2014. godine, a na seminaru su sudjelovali ravnatelji škola s područja Zagrebačke županije. Osim tehnika i alata odnosa s javnošću koje mogu primijeniti u svom svakodnevnom radu, sudionici su usvajali i načine kako postići bolju vidljivost svoje škole i školskih akcija u zajednici. Seminar je obuhvatio teme komunikacije, izrade komunikacijskog plana, pisanja objave

za medije, upravljanja društvenim mrežama te komunikacije s medijima. Evaluacije su pokazale kako je školama ova edukacija izrazito potrebna i nužna. Pokazalo se da su teme relevantne za škole, a sveukupna ocjena treninga bila je 4,9. Tijekom 2015. godine Forum planira pokrenuti i otvorene seminarske grupe za sve zainteresirane.

SIRIUS NETWORK: EDUCATION OF CHILDREN WITH MIGRANT BACKGROUND

Forum za slobodu odgoja se 2012. godine uključio u trogodišnji europski projekt SIRIUS Network: Education of Children with Migrant Background na poziv Autonomus University iz Barcelone. Tada je nastala mreža europskih organizacija koje se bave obrazovanjem, a željele su se suočiti s izazovima koji otežavaju poboljšanje obrazovnih mjera, te omogućiti djeci i mladima migrantskog podrijetla kvalitetno obrazovanje i integraciju u društvo. Financijska sredstva Lifelong Learning programa Europske komisije, kojima se financirao projekt, su bila usmjerena razvoju snažne profesionalne zajednice učenja diljem Europe kako bismo transformirali obrazovanje djece i mladih migrantskog podrijetla u Europskoj uniji.

U 2014. godini, završnoj godini projekta napravljeni su konkretni pomaci u radu s dionicima iz obrazovnog sustava. Najvidljiviji rezultat projekta je program edukacije koji bi nastavnicima olakšao rad s učenicima migrantskog podrijetla. U njegovoj izradi su sudjelovali Forum za slobodu odgoja i partnerska organizacija Praxis iz Estonije koji su proveli niz fokus grupa s nastavnicima, ravnateljima i ostalim relevantnim dionicima iz obrazovnog sustava. Na osnovi prikupljenih informacija Forumov stručnjak je razvio program edukacije koji uključuje elemente građanskog odgoja i obrazovanja, stereotipe i predrasude kao komponente socijalne psihologije, mitove prema osobama migrantskog podrijetla, ali i metode podučavanja koje se mogu koristiti u radu s učenicima koji dolaze iz kulturalno različitog okruženja. Edukaciju su pohađali nastavnici OŠ Frana Galovića iz Zagreba kojima je ova edukacija bila prijeko potrebna zbog specifičnog multikulturalnog okruženja u kojem rade. Sudionici su bili iznimno zadovoljni provedenom edukacijom, a kao jedan od najvažnijih ishoda njene provedbe je povećan interes za samostalnim proučavanjem koncepta multikulturalnosti.

Forumov trud u okviru ovog projekta je prikazan na nekoliko događanja od kojih su se oba održala u studenom 2014. godine. Prvi je bio okrugli stol *Obrazovanje djece migrantskog podrijetla* održan u Zagrebu gdje su predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Agencije za odgoj i obrazovanje govorili o promociji inkluzivnog obrazovanja i obrazovanja djece migrantskog podrijetla, te aktivnostima u području stručnog usavršavanja nastavnika za rad s takvom djecom. Važnu ulogu na okruglom stolu je imao i Institut za migracije i narodnosti koji je razvio i predstavio MIPEX indeks za Hrvatsku, odnosno indikator koji pokazuje stupanj integracijskih politika Republike Hrvatske u kontekstu Europske unije. Budući da je civilno društvo neizostavan čimbenik u promicanju inkluzivnosti, njegovi predstavnici su govorili o preporukama za unapređenje obrazovanja djece migrantskog podrijetla, ulozi organizacija civilnog društva u

području razvoja i primjene inkluzivnih politika kao i iskustva iz prakse organizacija koje neposredno rade s osobama migrantskog podrijetla.

Završna konferencija je održana u studenom 2014. godine kada je u Europskom parlamentu u Bruxellesu napravljen pregled trogodišnjeg rada SIRIUS mreže. Tu je predstavljen program obrazovanja nastavnika za rad u multikulturalnom okruženju koji je razvio i evaluirao Forum za slobodu odgoja te su mnogi nastavnici, znanstvenici, zaposlenici Europske komisije i Europskog parlamenta pokazali interes za njegovim sadržajem. Forumov rad na ovom projektu je jedan od pionirskih pokušaja da se počne sustavno raditi na temi obrazovanja u multikulturalnom kontekstu, čime se primarno želi uključiti nastavnike i one koji će biti u neposrednom kontaktu s učenicima koji imaju drugačiju kulturalnu pozadinu. Uloženi trud i pozitivne reakcije koje proizlaze iz ovog projekta potkrepljuju Forumovu motivaciju za daljnjim ulaganjem o ovo područje obrazovanja čime se naglašava važnost integrativnog pristupa obrazovanju.

4.3. RANE ODGOJNO-OBRAZOVNE INTERVENCIJE TEMELJENE NA POKAZATELJIMA USPJEŠNOSTI

I u 2014. godini je nastavljena provedba projekta „Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti“ (započeo 2013. godine), uz financijsku potporu Europske unije kroz IV komponentu IPA programa „Razvoj ljudskih potencijala“ unutar darovnice „Integracija skupina u nepovoljnom položaju u redoviti sustav obrazovanje“. U projekt je uključeno šest škola iz pet županija Republike Hrvatske: Osnovna škola „Đuro Ester“ iz Koprivnice, Osnovna škola Gvozd iz Vrginmosta, Osnovna škola Josipa Kozarca iz Vinkovaca, Osnovna škola Josipa Matoša iz Vukovara, Osnovna škola Ljudevita Gaja iz Osijeka i Osnovna škola „Matija Gubec“ iz Cernika. Škole imaju ulogu partnera u projektu te su kroz istraživanja, SWOT analize, edukacije i supervizije pripremane za razvoj i implementaciju školskih planova podrške ranih odgojno-obrazovnih intervencija. Kroz projektne aktivnosti škole imaju kontinuiranu podršku vanjskih stručnjakinja na projektu prof.dr.sc. Dejana Bouillet, doc.dr.sc. Tee Pavin Ivanec s Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, doc. dr.sc. Valentine Kranželić s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i supervizorice Jelene Bičanić, socijalne pedagoginje iz Osnovne škole Matka Laginje. Edukacije i supervizije koje su održane osigurale su jačanje kapaciteta školskih projektnih timova u radu s djecom s problemima u ponašanju, bolje razumijevanje problematike, kao i smjernice, povratne informacije i alate za prijenos znanja unutar svojih školskih sredina. Kolika je podrška školama, nastavnicima i stručnim suradnicima potrebna pokazuju i evaluacije:

„Pisani materijali za svakog pojedinca, a ne za školu“

„Ova supervizija je pun pogodak. Podrška drugih kolega koji prolaze kroz projekt.“

„Svu podršku koju trebamo smo dobili. Otvoreni ste za sve probleme u svakom trenutku.“
„Podrška članova uključenih u projekt koji se susreću sa istim problemima u radu te razumiju moj problem.“

„Sigurna sam da ću osobno promijeniti sebe, da sam potaknuta na dodatne napore i da sam si postavila cilj od kojeg neću odustati.“

Edukacije i supervizije su ocijenjene visokim ocjenama (4,8 na skali od 1 do 5). Zahvaljujući kontinuiranom radu sa školskim projektnim timovima, cijeli školski kolektivi su stekli kompetencije koje koriste u provedbi školskih planova podrške učenicima s problemima u ponašanju koji su dio središnje aktivnosti projekta – implementacije ranih odgojno-obrazovnih intervencija tijekom deset mjeseci. U navedenom periodu, 153 učenika i njihovih roditelja sudjeluje u raznim aktivnostima koje su usmjerene za njihovo osnaživanje, razvoj kompetencija i životnih vještina.

Projekt se temelji na suvremenim znanstvenim i profesionalnim spoznajama o odgoju i obrazovanju učenika s problemima u ponašanju, što je osigurano pažljivim odabirom konzultanata. Za njegovu provedbu je osigurana suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, a edukacijski dio projekta proveden je u suradnji i uz suglasnost Agencije za odgoj i obrazovanje.

Projekt završava u veljači 2015. godine završnom konferencijom na kojoj će biti predstavljene provedene aktivnosti te publikacija u kojoj će biti prikazan model uspješne primjene sociopedagoške teorije u praksi i u različitim uvjetima. Publikacija će biti diseminirana svim osnovnim školama Republike Hrvatske kako bi poslužila kao orijentir i pomoć u radu s djecom s problemima u ponašanju.

4.4. RAZVOJ KURIKULUMSKE KULTURE: OSNAŽIVANJE ŠKOLA ZA RAZVOJ I IMPLEMENTACIJU ŠKOLSKOG KURIKULUMA

33

Tijekom 2014. godine nastavljena je provedba projekta IPA 4.1.3.1.06.01.C04 Razvoj kurikulumske kulture – osnaživanje škola za razvoj i implementaciju školskog kurikuluma kojeg zajedno provode Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu i Forum za slobodu odgoja. Projekt je započeo u kolovozu 2013. godine i traje do veljače 2015. godine, a provodi se uz potporu Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta te Agencije za odgoj i obrazovanje. Glavni cilj projekta je osnažiti dionike obrazovnog sustava za djelotvoran razvoj, implementaciju i evaluaciju školskih kurikuluma u obveznom obrazovanju. Projekt svojim aktivnostima obuhvaća brojne relevantne dionike u obrazovanju – predstavnike nadležnih agencija, školske ravnatelje, učitelje, nastavnike i stručne suradnike.

Nakon održanih informativnih radionica za ravnatelje osnovnih škola iz deset županija u kojima se projekt provodi (Grad Zagreb, Koprivničko-križevačka, Ličko-senjska, Osječko-baranjska, Primorsko-goranska, Sisačko-moslavačka, Splitsko-dalmatinska, Šibensko-kninska, Vukovarsko-srijemska i Zagrebačka), održan je seminar „Razvoj kurikulumske kulture“ za savjetnike Agencije za odgoj i obrazovanje. Uključivanje savjetnika u edukaciju o ovoj temi bilo je izuzetno važno za njihov direktan rad s učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima na razvoju, provedbi i monitoringu njihovih školskih kurikuluma. Po završetku radionica s ravnateljima, raspisan je natječaj za trenere koji će sudjelovati u projektu. Izabrano je 40 trenera (po četiri trenera iz svih deset županija, osim Šibensko-kninske gdje su odabrane dvije trenerice i Grada Zagreba, gdje je odabrano šest trenera), i to učitelja razredne i predmetne nastave te stručnih suradnika. Nadalje, objavljen je i natječaj za 60 škola koje će sudjelovati u projektu i razvijati svoje školske kurikulume temeljene na potrebama učenika, učitelja, roditelja i lokalne zajednice.

Početak travnja 2014. godine održan je Trening za trenere na kojem su se treneri upoznali s odnosom nacionalnog i školskog kurikuluma u hrvatskom i međunarodnom kontekstu, teorijskim osnovama kurikuluma, planiranjem kurikuluma na nacionalnoj i školskoj razini te komunikacijskim vještinama nužnim za provođenje radionice. Treneri koji su sudjelovali na Treningu za trenere, potom su u svojim županijama držali trodnevne edukacije sa školskim timovima onih škola koje su odabrane za sudjelovanje u projektu. Tijekom svibnja i lipnja provedene su edukacije, a potom su se škole, predvođene školskim timovima upustile u izradu školskih kurikuluma. U srpnju su održani i prvi supervizijski sastanci trenera i školskih timova te su timovima dane smjernice za nastavak izrade kurikuluma. Do 15. rujna sve škole koje sudjeluju u projektu izradile su svoje kurikulume i objavile ih na službenim mrežnim stranicama. Kako bi treneri međusobno, ali i sa projektnim/ekspertnim timom podijelili iskustva rada s školskim timovima, u listopadu je održan prvi supervizijski sastanak, kada su i dogovoreni daljnji koraci u provedbi projekta i tema drugog supervizijskog sastanka sa školskim timovima – ponovna analiza školskih kurikuluma i davanje smjernica za njihovo poboljšanje. Drugi supervizijski sastanci sa školskim timovima nastavit će se i u siječnju 2015. godine, a u veljači iste godine će se održati i Završna konferencija projekta na kojoj će biti predstavljene i dvije publikacije: Školski kurikulum: teorijski i praktični aspekti te Izrada i evaluacija školskih kurikuluma: pojmovi i postupci. Na kraju, druga publikacija će biti poslana i svim osnovnim školama u Republici Hrvatskoj.

5. STRUČNJACI KOJI RADE S DJECOM I MLADIMA

MEDIJACIJA U SOCIJALNOJ SKRBI

Dana 25. veljače 2014. godine ukupno 24 stručnjaka iz sustava socijalne skrbi primilo je Potvrde o sudjelovanju u Naprednom programu medijacije koji je trajao 60 sati, a započeo je 24. listopada 2013.g.

U sklopu projekta „Obiteljska medijacija: povećanje kompetencija stručnjaka u sustavu socijalne zaštite“ te u suradnji s partnerima: Hrvatskom udrugom za mirenje (HUM), udrugom „Na drugi način“ te Centrom za socijalnu skrb Zagreb kreiran je program stručnog usavršavanja u kojem su sudionici prošli Napredni program medijacije, što je uključivalo zajednički seminar i dodatne radionice te su primjenjivali i vježbali medijaciju, u gostili više vanjskih stručnjaka iz područja te izradili individualne izvještaje o svom napretku.

Naglasak je posebno stavljen na medijaciju tijekom razvoda te obiteljsku medijaciju, s obzirom na ciljnu skupinu s kojom sudionici rade (obitelji koje se nalaze u iznimno teškoj situacijama razvoda), ali i na složene primjere vršnjačke medijacije.

Projekt je realiziran zahvaljujući potpori Grada Zagreba (Ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom) te je planiran i nastavak projekta, za kojim postoji iznimno velik interes.

U sklopu projekta „Zajedno smo jači: Jačanje vještina stručnjaka u sustavu socijalne zaštite djece i mladih“ unapređivale su se kompetencije stručnjaka zaposlenih u Dječjem domu Zagreb i u Domu za odgoj djece i mladeži Zagreb.

U sklopu Naprednog programa medijacije koji je održan u svakoj od ovih ustanova od rujna do prosinca 2014.g., uz podršku Forumovog stručnog tima, 37 djelatnika je prošlo obuku, u dvije grupe, s naglaskom na naprednim vještinama rješavanja sukoba, praktičnoj primjeni i vježbi medijacije.

Tijekom supervizija koje su vodile Forumove trenerice Ana Žnidarec Čučković i Nina Vrdoljak ostvarila se dodatna analiza i podrška u slučajevima medijacije s kojima se susreću te razmjena iskustava. Svaki je sudionik izradio detaljan Izvještaj o provedenim medijacijama i svom iskustvu napretka u programu. Edukacija je ocijenjena visokom ocjenom od 4,6, a bilo je i komentara poput: „Bilo je super, a treba nam još vježbe i ponavljanja.“; „ Super mi je video koji smo vidjeli i mogućnost da vježbamo.“; „Edukacija je super, i koristit ću naučeno u radu.“

Projekt je realiziran zahvaljujući potpori Grada Zagreba (Ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom) te se nastavlja na dosadašnje slične, uspješno provedene projekte obuke iz medijacije u sustavu socijalne skrbi.

„AKTIVNOST I VIDLJIVOST II – OD OSOBNE DO JAVNE KOMUNIKACIJE

U sklopu projekta „Aktivnost i vidljivost II – od osobne do javne komunikacije“ tijekom 2013. godine održan je trening koji je okupio 30 osoba koje rade s mladima iz sedam europskih zemalja Europske unije. Na treningu su osobe koje rade s mladima usavršavale svoja znanja iz područja interpersonalne, intrapersonalne i javne komunikacije. Kao rezultat treninga, u siječnju 2014. godine objavljena je publikacija „Activity and Visibility II – Sharing Your Great Stories with Others“ koja daje odgovore na pitanja: kako napisati članak za novine, kako postići bolju vidljivost u zajednici, koje tehnike organizacije mogu koristiti?

Osim toga, u publikaciji se nalaze medijski prilozi koje su napravili sudionici. Članci sadrže razmišljanja i istraživačke radove sudionika treninga na teme vezane uz mlade i društvene mreže, prava životinja, mlade u krizi, obrazovanju mladih, ali i mogućnosti uvođenja eura kao valute u Hrvatsku.

Projekt je financiran uz potporu Europske komisije, kroz program Mladi na djelu kojeg je u Hrvatskoj do kraja 2013. godine provodila Agencija za mobilnost i programe Europske unije.

ACTIVITY AND VISIBILITY II

SHARING YOUR GREAT STORIES
WITH OTHERS

6. SURADNJA S DOMAĆIM I MEUNARODNIM ORGANIZACIJAMA I INICIJATIVAMA

KOORDINACIJA UDRUGA ZA DJECU

Forum je i u 2014. godini nastavio svoj aktivan angažman u radu Koordinacije udruga za djecu. To se za početak odnosilo na pripremu prezentacije Trećeg i četvrtog periodičnog, tzv. Alternativnog izvješća o dječjim pravima u Hrvatskoj Odboru za dječja prava Ujedinjenih naroda u Genevi. Također, na samoj prezentaciji Izvješća u veljači 2014. godine, kao dio izaslanstva Koordinacije udruga za djecu, sudjelovala je i izvršna direktorica Foruma Eli Pijaca Plavšić.

Radi postizanja sinergijskog efekta i što bolje usklađenosti, Koordinacija je prije odlaska u Ženevu inicirala zajedničke konzultacije s uredom UNICEF-a u Hrvatskoj te uredom Pravobraniteljice za djecu, koji su također pozvani da iznesu svoja Alternativna izvješća Odboru. Uspješna suradnja i pripremljenost bili su vidljivi na samom izlaganju kad je hrvatsko izaslanstvo uspješno predstavilo Alternativno izvješće te odgovorilo na sva dodatna pitanja Odbora. U rujnu 2014. godine delegacija Vlade Republike Hrvatske branila je svoje izvješće pred Odborom, na kojem je u svojstvu promatrača, kao članica Upravnog odbora Koordinacije, prisustvovala i predstavnicom Foruma u Koordinaciji – Marina Brkić. Nakon donošenja preporuka Odbora, Koordinaciji predstoje aktivnosti zagovaranja implementacije istih kod relevantnih donosioca odluka u Hrvatskoj. Pravobraniteljica za djecu Ivana Milas Klarić inicirala je predstavljanje preporuka Odbora u Maloj vijećnici Sabora, no predstavljanje planirano za mjesec studeni 2014. je odgođeno do daljnjeg. Nadalje, Forum je preko svoje predstavnice inicirao uključivanje članica Koordinacije u javnu raspravu o Nacrtu Odluke o donošenju programa međupredmetnih i interdisciplinarnih sadržaja Građanskog odgoja i obrazovanja za osnovne i srednje škole koja je trajala do 19. kolovoza 2014. te je tako i Koordinacija poslala svoje komentare i prijedloge.

MREŽA CENTARA ZA OBRAZOVNE POLITIKE (NETWORK OF EDUCATION POLICY CENTERS; NEPC)

Suradnja i članstvo Foruma za slobodu odgoja u NEPC-u nastavljena je i tijekom 2014. godine. Predstavnik FSO-a u NEPC-u, direktor razvoja i programa, Mario Bajkuša sudjelovao je u radu Upravnog odbora NEPC-a kao član što je druga godina mandata. Organizacijski, FSO je s NEPC-om surađivao na dva projekta.

Krajem 2014. godine završila je provedba projekta „Obrazovanje protiv korupcije“ na kojem je NEPC bio jedan od partnera, a FSO je bio nositelj projekta. NEPC je na projektu bio zadužen za provedbu istraživanja o sitnoj korupciji i neetičnom ponašanju u srednjim školama, te za diseminaciju rezultata istraživanja i preporuka utemeljenih na tim rezultatima. Isto tako, zahvaljujući NEPC-ovim kontaktima s UNESCO-om u sklopu projekta je prevedena i tiskana publikacija „Smjernice za izradu i učinkovitu upotrebu nastavničkog kodeksa ponašanja“ koja je dostavljena svim srednjim školama.

Zahvaljujući NEPC-u u 2014. bili smo i dalje uključeni u projekt Vijeća Europe „**Regionalna potpora inkluzivnom obrazovanju**“ u sklopu kojeg u Hrvatskoj u programu sudjeluje 7 škola. Aktivnosti koje je FSO provodio u 2014. bile su vezane uz razvoj školskih projekata koji su uključivali teme vezane uz inkluziju na razini škole, supervizijske sastanke, dvodnevnu edukaciju o izradi „Razvojnog plana škole“, pomoć u izradi Razvojnog plana škole te supervizija provedbe. U projekt su se kao supervizori uključili i volonteri FSO-a, a suradnja sa školama je bila izvrsna. Također u sklopu projekta predstavnici Foruma sudjelovali su i na projektnim sastancima u regiji kao i na regionalnoj konferenciji u studenom u Zagrebu. Projekt traje do studenog 2015.godine kada će biti objavljeni i rezultati odnosno indeks inkluzivnosti škola koje su sudjelovale u projektu ne samo u Hrvatskoj već i u ostalih 6 zemalja u regiji.

Povećanje razumijevanja klimatsko-energetske politike Europske unije i njenog utjecaja na svakodnevni život – CLICK

Projekt CLICK na kojem je Forum za slobodu odgoja bio partner zajedno s Društvom „FOCUS“ iz Slovenije, a nositelj projekta je bilo Društvo za oblikovanje održivog razvoja (DOOR) iz Zagreba. Projekt je trajao 18 mjeseci, a glavni cilj je bio povećanje razumijevanja klimatsko energetske politike EU i njenog utjecaja na svakodnevni život u Hrvatskoj.

Posebni ciljevi bili su informiranje javnosti o nadolazećim promjenama uzrokovanim klimatsko-energetskim politikama EU, poticanje javne rasprave na tu temu, povećavanje vidljivosti EU projekata vezanih uz klimu te informiranje potencijalnih korisnika o mogućnosti financiranja projekata vezanih uz klimu i energiju.

Od osam projektnih aktivnosti Forum je bio odgovaran za njih tri - kreativni natječaj, srednješkolske debate te vidljivost projektna na društvenim mrežama - dok je na ostalima surađivao s DOOR-om.

Proveden je kreativni natječaj pod nazivom „Nabaci ideju za bolju atmosferu!“. U natječaj se uključilo preko 300 učenika i polaznika vrtića s preko 180 mentora koji su dostavili preko 200 radova. Nagrađeno je 12 radova u kategorijama (srednja škola, osnovna škola viši i niži razredi, te vrtići) i još 4 rada izvan kategorija. Vrijednost podijeljenih nagrada je iznosila 25,000.00 kn. Nagrade su podjeljene na svečanosti u Muzeju suvremenih umjetnosti u Zagrebu gdje su bili izloženi i svi nagrađeni radovi.

U pet projektnih županija (Zadarska, Bjelovarsko-bilogorska, Karlovačka, Sisačko-moslavačka, Koprivničko-križevačka) održano je pet debata u kojima je sudjelovalo 114 učenika i pet mentora. Debate su snimljene i iz snimljenog materijala izrađeni su edukativni filmovi koji će služiti kao nastavni materijal.

Facebook stranica je sa završetkom projekta imala preko 3.300 likeova. Stranica je prije svega korištena za promociju projekta i informiranje javnosti o napretku projekta. Preko stranice je organizirana i anketa za odabir dokumentarnog filma koj je bio prikazivan na info danima, te korišten s učenicima u pripremi debata. Odabran je dokumentarni film „Doba gluposti“ redatelja Frannyja Armstronga.

Ideje, metode rada, materijali korišteni u projektu, nagrađeni radovi, i mnoge druge korisne stvari skupljene su u projektnu online publikaciju pod istim nazivom kao i kreativni natječaj. Publikacija je bila promovirana putem mrežnih servisa i stranica svih organizacija koje su provodile projekt.

STRATEGIJA ODRŽIVE ENERGIJE JUGOISTOČNE EUROPE

Tijekom 2014. godine, Forum za slobodu odgoja aktivno je nastavio s implementacijom projekta Strategija održive energije za Jugoistočnu Europu (eng. The South East Europe Sustainable Energy Policy – SEE SEP), čiji je nositelj Fondacija Mreža za promjene jugoistočne Europe iz Sarajeva, a partneri u Hrvatskoj FSO i Društvo za oblikovanje održivog razvoja.

South East Europe Sustainable Energy Policy

Forum je u sklopu projekta bio zadužen da ključne segmente projekta prilagodi javnosti te iskomunicira ključnim dionicima te široj javnosti. Tijekom prošle godine, organizirana je kontinuirana kampanja kojoj je cilj bio podići svijest javnosti o obnovljivim izvorima energije. Tijekom druge godine projekta, naglasak je bio stavljen na korupciju na visokim razinama u energetskom sektoru. Tako je objavljen izvještaj koji je sadržavao i primjere korupcije u Hrvatskoj. Navedeni izvještaj promoviran je na društvenim mrežama (doseg od 132 000 ljudi), slane su objave za medije novinarima (objavljen 21 medijski izvještaj) te je organiziran okrugli stol „Dobro upravljanje u hrvatskoj energetici – kako se donose i provode propisi?“ na kojemu je sudjelovalo 50 stručnjaka iz područja energetike. Na kraju, za 25 nastavnika/ca iz cijele Hrvatske održan je seminar stručnog usavršavanja „Obrazovanje protiv korupcije“ koji je održan u Petračanima od 9. do 12. listopada 2014. godine gdje su nastavnici usvajali vještine i znanja povezana za antikoruptivno obrazovanje i načine podučavanja o antikorupciji.

Prva faza projekta završila je krajem studenog, a EU je odlučila sufinancirati i nastavak projekta u sljedeće dvije godine, gdje će Forum davati podršku glavnim partnerima na projektu – Društvu za oblikovanje održivog razvoja i pomoći u oblikovanju poruka prema javnosti.

READING AND WRITING FOR CRITICAL THINKING INTERNATIONAL CONSORTIUM

Na međunarodnoj razini, FSO je član međunarodne organizacije Reading and Writing for Critical Thinking International Consortium. Forum je u 2013. započeo, a u 2014. u okviru suradnje s RWCT IC i proveo dva zanimljiva projekta koja će većini svojih aktivnosti imati u 2014. godini:

- Istraživanje „Utjecaj stručnog usavršavanja na cjelokupnu kulturu škole“:** projekt kojeg financira Fondacija Otvoreno društvo s ciljem ispitivanja utjecaja programa Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje u različitim zemljama. Istraživanje se u 2014. odvijalo u Hrvatskoj s dvije škole u Primorsko-goranskoj županiji. Radi se o kvalitativnom istraživanju koje za cilj ima ispitati utjecaj programa na razvoj školske kulture te općenito utjecaj na demokratičnost škole. Istraživanje su provele Vesna M. Puhovski i Ana Žnidarec Čučković, a rezultati su u najširem smislu pokazali kako škola u kojoj nastavnici više polaze edukacije i stručno se usavršavaju imaju razvijenije i bolje međusobne odnose, škola je otvorenija prema zajednici i generalno vlada bolja školska klima. Rezultati su pokazali kako škola koja učitelje više uključuje u programe stručnog usavršavanja (s naglaskom na uključivanje u program „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje“) postiže bolje rezultate u smislu zadovoljstva učenika s njihovim životom u školi, ali i generalno bolje obrazovne rezultate. Aktivnosti na razini škole usmjerene su na učenike i odgovaraju njihovim potrebama, a školska klima je generalno bolja, odnosno opuštenija i veselija što i dovodi do boljih rezultata u učenju, ali i stjecanju i razvoju društvenih kompetencija koje učenicima pomažu u boljem snalaženju u životu.
- Učenjem do kvalitetnijeg mentorstva, Grundtvig:** u okviru Programa za cjeloživotno učenje, potprogram Grundtvig, Forum za slobodu odgoja je partner u dvogodišnjem projektu pod nazivom „Učenjem do kvalitetnijeg mentorstva“ (*Learning to be a good mentor*). Nositelj projekta je nevladina organizacija **Consortium International LSDGC** iz Rumunjske. Na projektu još sudjeluju partnerske organizacije iz Švicarske, Njemačke, Litve, Italije, Norveške i Slovačke. Projekt - koji je započeo 1. kolovoza 2013. godine i traje do 30. rujna 2015. godine – se fokusira na osobu *mentora* u različitim kontekstima u kojima je osoba *mentora* primjenjiva (npr. u obrazovanju odraslih, obrazovanju djece i adolescenata). Glavni cilj je pripremiti pedagoške i ljudske resurse kako bi se formirali efektivni *mentorski programi* koji će uključiti odrasle osobe u nepovoljnom položaju kao što su umirovljenici, studenti, nezaposleni i migranti. Svaki partner će razviti mentorski program uzimajući u obzir potrebe i različitosti ciljne skupine kako bi odrasli osvijestili važnost vlastitih uloga kao „vodiča“ za druge ljude, vrednovati sebe i svoje kapacitete te dati važan doprinos društvu u kojem žive. Kao podloga u razvoju mentorskih programa preuzet je model partnerske organizacije MUNTERwegs iz Švicarske. Ovaj mentorski model prikuplja djecu u starosti od 5 do 11 godina te ih spaja s odraslim mentorima. Svi mentori su ujedno i volonteri, a većina njih su stariji građani s različitim stručnim podlogama. Cilj MUNTERweg modela je dati pozitivni primjer kroz razvijanje osobnog odnosa te tako jačati djetetovo samopouzdanje, potencijal i sposobnosti. Za mentora ovakav odnos nudi jedinstveno razumijevanje društvene, kulturne, etničke kao i generacijske raznolikosti. Također pruža zanimljiv uvid suradnje komplementarnih institucija kao što su škole, osposobljavanja nastavnika, obrazovnih vlasti, terapeuta, nevladinih organizacija i slično. Projektne aktivnosti sastoje se od analize postojećih mentorskih programa u partnerskim zemljama, razvoj zajedničkog okvira i smjernica za programe usmjerene treniranju i poboljšanju uloge mentora i njihovih trenera, razvoj osam prilagođenih trenerskih programa s obzirom na specifičnosti i potrebe svake partnerske zemlje, period provedbe navedenih programa, razvoj zajedničke *online publikacije* sa rezultatima i analizama provedbe projekta koji će biti diseminirani svim relevantnim i zainteresiranim dionicima kako bi mogli nastaviti rad u svojim sredinama na modelima mentorskih treninga.

SIRIUS Network: Education of Children with Migrant Background

Forum za slobodu odgoja se 2012. godine uključio u trogodišnji europski projekt *SIRIUS Network: Education of Children with Migrant Background* na poziv *Autonomous University* iz Barcelone. Tada je nastala mreža europskih organizacija koje se bave obrazovanjem, a željele su se suočiti s izazovima koji otežavaju poboljšanje obrazovnih mjera, te omogućiti djeci i mladima migrantskog podrijetla kvalitetno obrazovanje i integraciju u društvo. Financijska sredstva *Lifelong Learning* programa Europske komisije, kojima

se financirao projekt, su bila usmjerena razvoju snažne profesionalne zajednice učenja diljem Europe kako bi transformirali obrazovanje djece i mladih migrantskog podrijetla u Europskoj uniji.

U 2014. godini, završnoj godini projekta napravljeni su konkretni pomaci u radu s dionicima iz obrazovnog sustava. Najvidljiviji rezultat projekta je program edukacije koji bi nastavnicima olakšao rad s učenicima migrantskog podrijetla. U njegovoj izradi su sudjelovali Forum za slobodu odgoja i partnerska organizacija Praxis iz Estonije koji su proveli niz fokus grupa s nastavnicima, ravnateljima i ostalim relevantnim dionicima iz obrazovnog sustava. Na osnovi prikupljenih informacija Forumov stručnjak je razvio program edukacije koji uključuje elemente građanskog odgoja i obrazovanja, stereotype i predrasude kao komponente socijalne psihologije, mitove prema osobama migrantskog podrijetla, ali i metode podučavanja koje se mogu koristiti u radu s učenicima koji dolaze iz kulturalno različitog okruženja. Edukaciju su pohađali nastavnici OŠ Frana Galovića iz Zagreba kojima je ova edukacija bila prijeko potrebna zbog specifičnog multikulturalnog okruženja u kojem rade. Sudionici su bili iznimno zadovoljni provedenom edukacijom, a kao jedan od najvažnijih ishoda njene provedbe je povećan interes za samostalnim proučavanjem koncepta multikulturalnosti.

Forumov trud u okviru ovog projekta je prikazan na nekoliko događanja od kojih su se oba održala u studenom 2014. godine. Prvi je bio okrugli stol *Obrazovanje djece migrantskog podrijetla* održan u Zagrebu gdje su predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Agencije za odgoj i obrazovanje govorili o promociji inkluzivnog obrazovanja i obrazovanja djece migrantskog podrijetla, te aktivnostima u području stručnog usavršavanja nastavnika za rad s takvom djecom. Važnu ulogu na okruglom stolu je imao i Institut za migracije i narodnosti koji je razvio i predstavio MIPEX indeks za Hrvatsku, odnosno indikator koji pokazuje stupanj integracijskih politika Republike Hrvatske u kontekstu Europske unije. Budući da je civilno društvo neizostavan čimbenik u promicanju inkluzivnosti, njegovi predstavnici su govorili o preporukama za unapređenje obrazovanja djece migrantskog podrijetla, ulozi organizacija civilnog društva u području razvoja i primjene inkluzivnih politika kao i iskustva iz prakse organizacija koje neposredno rade s osobama migrantskog podrijetla.

Završna konferencija je održana u studenom 2014. godine kada je u Europskom parlamentu u Bruxellesu napravljen pregled trogodišnjeg rada SIRIUS mreže. Tu je predstavljen program obrazovanja nastavnika za rad u multikulturalnom okruženju koji je razvio i evaluirao Forum za slobodu odgoja te su mnogi nastavnici, znanstvenici, zaposlenici Europske komisije i Europskog parlamenta pokazali interes za njegovim sadržajem.

Forumov rad na ovom projektu je jedan od pionirskih pokušaja da se počne sustavno raditi na temi obrazovanja u multikulturalnom kontekstu, čime se primarno želi uključiti nastavnike i one koji će biti u neposrednom kontaktu s učenicima koji imaju drugačiju kulturalnu pozadinu. Uloženi trud i pozitivne reakcije koje proizlaze iz ovog projekta potkrepljuju Forumovu motivaciju za daljnjim ulaganjem o ovo područje obrazovanja čime se naglašava važnost integrativnog pristupa obrazovanju.

Europski Forum za slobodu odgoja (European Forum for Freedom in Education - EFFE)

Upravni odbor FSO-a odlučio je u 2014. godini isključiti FSO iz članstva u Europskom Forumu za slobodu odgoja iz razloga što se već nekoliko godina nije dogodio niti jedan projekt u kojem je sudjelovala Hrvatska te UO nije više vidio smisao sudjelovanja u ovoj mreži. Vesna M. Puhovski kao članica Upravnog odbora EFFE-a tu informaciju je prenijela kolegama u EFFE-u te su je oni s razumijevanjem prihvatili.

ZAGOVARAČKE INICIJATIVE

Inicijativa za sustavno i kvalitetno uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja

FSO je u 2014. godini nastavio s aktivnim sudjelovanjem u Inicijativi za sustavno i kvalitetno uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u svim njenim segmentima. Inicijativu inače čini oko 20 organizacije civilnog društva koje na različite načine promoviraju i zalažu se za uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja u škole.

Tijekom 2014. godine FSO je nastavio biti aktivnim članom Koordinacije Inicijative koja koordinira aktivnosti organizacija članica. Početkom 2014. godine, direktor razvoja i programa imenovan je članom Stručnog povjerenstvo za pripremu provedbe Građanskog odgoja i obrazovanja Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Zadaća Povjerenstva je bila izraditi prijedlog Kurikuluma i modela uvođenja Građanskog odgoja i obrazovanja u škole. Iako je Povjerenstvo ispunilo svoju zadaću, odlukom ministra znanosti, obrazovanja i sporta, Građanski odgoj i obrazovanje je uvedeno u škole samo kao međupredmetna tema što je bio tek jedan dio prijedloga Povjerenstva.

Inicijativa je u 2014. godini provela i kampanju zagovaranja „Znam, razmišljam, sudjelujem“ s ciljem informiranja građana o važnosti uvođenja Građanskog odgoja i obrazovanja u škole. Kampanja je bila srednjega opsega i financirana sredstvima Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Forum za slobodu odgoja je bio nositelj navedenog projekta u ime Inicijative.

Platforma 112

Platforma 112 neformalna je koalicija organizacija za zaštitu i promociju ljudskih prava u Hrvatskoj, okupljena povodom praćenja stanja ljudskih prava i vladavine prava u kontekstu završetka pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom koja zahtijeva drugačiju Hrvatsku - Hrvatsku u kojoj je vladavina prava uporište djelovanja pojedinaca, institucija i političke elite.

Uoči parlamentarnih izbora krajem 2011.godine, Platforma 112 je strankama i nezavisnim listama uputila poziv da se prije izlaska građana i građanki na birališta javno očituju po svakome od navedenih 112 zahtjeva koje smo na temelju našeg dugogodišnjeg djelovanja i iskustva izdvojili u pet prioriternih, međusobno povezanih, područja kao što su: Stabilne, odgovorne i demokratske institucije vlasti i jednak pristup pravdi; Kvaliteta demokracije; Borba protiv korupcije i javni interes; Ravnopravnost i dostojanstvo svih ljudi; Nasljeđe rata, suočavanje s prošlošću i izgradnja mira.

FSO se aktivno uključio u rad Platforme 112 u dijelovima zahtjeva vezanih za obrazovanje te sudjeluje u pisanju izvještaja o provođenju zahtjeva (njih 112) i napretku u provedbi koji se 2 puta godišnje šalje Vladi RH.

Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje

U studenom 2012. Izvršna direktorica FSO-a Eli Pijaca Plavšić javila se na natječaj za izbor članova i članica Nacionalnog Vijeća za odgoj i obrazovanje, novoustrojenog tijela koje ima za cilj strateški razvijati obrazovni sustav u RH. U prosincu 2012. godine izabrana je za članicu NVOO te je potom i potvrđena od Hrvatskog sabora na tom mjestu. Rad NVOO započeo je u veljači 2012. osnivačkom Sjednicom, a kontinuirano se nastavljao mjesečnim Sjednicama kroz cijelu godinu. Kao članica NVOO Eli Pijaca Plavšić je na Sjednicama bila, kao izvjestiteljica uključena u teme Građanskog odgoja te je aktivno radila na donošenju nove Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije. Dvogodišnji mandat Eli Pijaci Plavšić završio je u prosincu 2014.godine, a njen rad u NVOO-u je od strane kolegica i kolega ocijenjen kao vrlo vrijedan te se je ona ponovno u prosincu kandidirala za još jedan mandat. Zahvaljujući mandatu u NVOO-u Eli Pijaca Plavšić u studenom je imenovana od Ureda premijera VRH kao članica Posebnog stručnog povjerenstva za provedbu Strategije znanosti, obrazovanja i tehnologije.

7. ORGANIZACIJA

S obzirom na to kako u 2014. godini bilježimo najveći broj zaposlenika (12/2014. ukupno Forum ima 14 zaposlenika) bilo je potrebno dodatno se posvetiti razvoju različitih internih uredskih procedura i dokumenata kako bi se unaprijedili organizacijski procesi. Neki od njih su:

- **Pravilnik o radu** kojim je definirana programska struktura; pravila vezana za zaposlenike i suradnike; sistematizacija radna mjesta i definirane plaće zaposlenika, radno vrijeme i raspored radnog vremena, odmori, dopusti, školovanja i stručna usavršavanja zaposlenika, postupanje s imovinom udruge; uredsko poslovanje; te odgovornost zaposlenika.
- **Pravilnik o financijskom poslovanju** uređuje upravljanje imovinom udruge, novčanim sredstvima na računima i gotovini, odgovornost i nadzor nad financijskim poslovanjem.
- **Opisi radnih mjesta** kojima su definirani nazivi radnih mjesta, opći opis posla, organizacijski odnos pozicije, odgovornosti i zadaci, te kompetencije i zahtjevi pojedinih pozicija.
- **Pravila uredskog poslovanja** kojima su definirana pravila postupanja s pošiljkama i dokumentima, njihovom primanju i izdavanju, njihovoj evidenciji, obradi, korištenju, otpremanju, čuvanju i izlučivanju dokumenata i drugih spisa udruge.
- **Pravila vođenja seminara i seminarских grupa** kojima su određene i standardizirane sve etape organizacije seminarских grupa i seminara (od prikupljanja prijave do evaluacije provedbe), prava i obveze trenera, vođenje seminarske dokumentacije, postupak izdavanja Potvrde o stručnom usavršavanju, vođenje Registra sudionika seminara.
- **Pravila rada s volonterima** kojima se uređuju opća načela volontiranja, postupak izbora volontera, volonterski ugovor i uvođenje u volonterski rad, prava i obveze volontera i volonterki, obveze organizatora volontiranja, te nagrađivanje volontera i volonterki.

U 2014. nadopunjen je i dokument pod nazivom **Opći uvjeti sudjelovanja u edukacijama Foruma za slobodu odgoja** kroz koji su uređena prava i obveze sudionika edukacija koje organizira Forum za slobodu odgoja, te prava i obveze Foruma za slobodu odgoja kao organizatora edukacija. Isto tako napravljen je novi sustav upravljanja seminarским grupama (u 2014. godini Forum je organizirao 53 seminarske grupe) te je cijela struktura napravljena tako da se maksimalno zaštite podaci te da oni budu upotrebljivi za različite statistike.

Zaposlenici Foruma sudjelovali su u radu 70tak različitih konferencija, seminara, stručnih usavršavanja u Hrvatskoj i inozemstvu kao sudionici ili izlagači.

Zahvaljujući institucionalnoj potpori Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u 2014.godini razvili smo novi vizualni identitet Foruma, nove mrežne stranice te nove promotivne materijale (kopiju dostavljamo u prilogu). Smatramo kako će novi vizualni identitet isto tako utjecati na širenje i promociju Forumovih aktivnosti te povećati vidljivost novim vizualom s kojim želimo zaokružiti napore Foruma za slobodu odgoja u potpori osuvremenjivanju obrazovnog sustava. Novi identitet je zadržao osobitost staroga kroz naglašeno slovo „o“ koje kao krug ima niz simboličkih značenja. U našem

slučaju, slovo „o“ je početno slovo riječi „odgoj“ i „obrazovanje“, ali i simbol stola, mjesta okupljanja i mjesta poučavanja. Upravo to simbolizira i znak koji je dodan uz naslov: stol oko kojeg se okupljaju učitelji i učenici kako bi usvajali znanja, razvijali vještine i stavove s kojima kasnije mogu ostvariti svoje obrazovne, profesionalne i životne ciljeve. Također, znak simbolizira i cvijet gdje se latice spajaju na jednom mjestu što predstavlja različite komponente koje se trebaju njegovati i razvijati tijekom učenja i podučavanja. Ta višeslojnost odgoja i obrazovanja naglašena je kroz boje koje se koriste u vizualnom identitetu čime je naročito stavljen naglasak na različitosti i poštivanju različitosti u školi, ali i u društvu.

Što se tiče upravljanja organizacijom, uredski sastanci cijelog tima odvijaju se jednom mjesečno, sastanci unutar projektnih timova odvijaju se na dnevnoj bazi. Sastanci izvršnog odbora odvijaju se 2 puta mjesečno, a sastanci Upravnog odbora jednom u 3 mjeseca dok komunikacija unutar članova Upravnog odbora se u međuvremenu odvija elektroničkom poštom.

8. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

RAČUN PRIHODA I RASHODA ZA 2014. GODINU

Redni br.	Naziv pozicije	Ukupno kn
1	PRIHODI (ODGOĐENI PRIHODI 2014. u 2015., minus 467.337)* A) PRIHODI (2 do 8)	5.310.463 -467.337 4.843.126
2	1. Prihodi iz proračuna (državne institucije; HZZ, MSPIM, UZUVRH)	884.139
3	2. Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (gradovi, županije)	197.075
4	3. Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija (Veleposlanstvo SAD, Assist Inc., RISBO, OSI, SIRIUS...)	157.782
5	4. Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba (NEPC, AMPEU, NZZRCD; refundacije)	397.619
6	5. Ostali prihodi od donacija (EU projekti; SAFU, ASOO, AMPEU; SEE SEP, CLICK)	2.839.877
7	6. Prihodi od članarina	1.800
8	7. Prihodi od kotizacija i dr. prihodi od vlastite dopuštene djelatnosti (RWCT, ALCT, PUS, MEDIJACIJA, EDZ, PPO, stipendije, povrati...)	364.834
9	B) RASHODI (10 do 17)	4.833.354
10	1.1. Materijal i oprema (uredski materijal, sitni inventar, energija; struja, plin)	83.249
11	1.2. Ostalo (reprezentacija, članarine u ostalim subjektima...)	35.941
12	1.3. Financijski rashodi (bankovne naknade...)	11.227
13	1.4. Donacije (tekuće donacije, stipendije...)	439.466
14	1.5. Usluge (režije, najam, tisak, dobavljači...)	1.502.161

15	1.6. Materijalni rashodi (intelektualne i osobne usluge; honorari vanjskih suradnika; bruto, službeni put ...)	1.327.594
16	1.7. Plaće i porezi/doprinosi	1.418.694
17	1.8. Rashodi amortizacije	15.022
18	1.9. Ostalo	0
19	C) VIŠAK (MANJAK) PRIHODA (A – B) (prenosi se u drugo izvještajno razdoblje) (vidjeti A; „Odgodeni prihodi 2014. U 2015.“)*	9.772
20	Broj zaposlenih	13

2014	IZVORI					
(SAFU, ASOO, AMPEU, SEE SEP, CLICK)	(Zagreb)	(Zagrebačka županija)	(MSPIM, UZUVRH, HZZ)	(ASSIST, US Embassy, RISBO, OSI, SIRIUS)	(AMPEU)	(seminarske grupe-kotizacije, i sl.)
EU PROJEKTI/IZVORI	GRADOVI	ŽUPANIJE	DRŽ. PRORAČUN	STRANI DONATORI	DOMAĆI DONATORI	VLASTITI PRIHODI
2.839.877,00	80.000,00	117.075,00	884.139,00	157.782,00	397.619,00	366.634,00
58,64	1,65	2,42	18,26	3,26	8,21	7,57

46

USPOREDBE FINANCIJSKIH POKAZATELJA 2013 i 2014 GODINE						
	2013	2014	odnos	2013/2014	%	
PRIHODI	2.979.928,00	4.843.126,00	162,52	povećanje za	62,52	
prihodi / odgođeni prih.	1.880.592,00	467.337,00	24,85	smanjenje za	-75,15	
prihodi iz proračuna	226.653,00	884.139,00	390,08	povećanje za	290,08	
prih. iz jed. lok. up./samoup.	160.000,00	197.075,00	123,17	povećanje za	23,17	
prihodi EU fondovi	1.741.489,00	2.839.877,00	163,07	povećanje za	63,07	
strani donatori	548.070,00	157.782,00	28,79	smanjenje za	-71,21	
domaći donatori	31.960,00	397.619,00	1.244,11	povećanje za	1.144,11	
prihodi od donacija	0,00	0,00				
prihodi od članarina	120,00	1.800,00	1.500,00	povećanje za	1.400,00	
prihodi od kotizacija	268.583,00	359.281,00	133,77	povećanje za	33,77	
ostalo (prihodi od imovine)	3.053,00	5.553,00	181,89	povećanje za	81,89	
ostalo (saldo preth.g.)	-344.328,00	9.772,00				
RASHODI	3.324.256,00	4.833.354,00	145,40	povećanje za	45,40	
Materijal i oprema	92.805,00	83.249,00	89,70	smanjenje za	-10,30	

Ostalo (rezprezentacija...)	29.635,00	35.941,00	121,28	povećanje za	21,28
Fin.rashodi (bankovne. naknade)	14.833,00	11.227,00	75,69	smanjenje za	-24,31
Donacije (tek. donacije, stipendije...)	27.539,00	439.466,00	1.595,80	povećanje za	1.495,80
Usluge (režije, najam, tisak, dobavljači)	1.397.576,00	1.502.161,00	107,48	povećanje za	7,48
Energija	0,00	0,00		nema podataka	
Usluge (tisak i dr. ...)	0,00	0,00		nema podataka	
Najam	0,00	0,00		nema podataka	
Prijevoz - lokalno	0,00	0,00		nema podataka	---
Plaće	906.140,00	1.219.177,00	134,55	povećanje za	34,55
Porezi i doprinosi	136.366,00	199.517,00	146,31	povećanje za	46,31
Mat. rashodi (hon., sl.put.)	685.444,00	1.327.594,00	193,68	povećanje za	93,68
St. servis	0,00	0,00		nema podataka	
Rashodi amortizacije	29.886,00	15.022,00	50,26	smanjenje za	-49,74
Ostalo (seminari)	0,00	0,00		nema podataka	
Ostalo	4.032,00	0,00	0,00	smanjenje za	-100,00

9. MEDIJSKI IZVJEŠTAJ

Tijekom prošle godine nastavili smo aktivno komunicirati s javnosti putem mrežne stranice, newslettera i društvenih mreža. Prošle godine otvorili smo i nove komunikacijske kanale koji su nam pomogli u komuniciranju s nastavnicima te širom javnosti.

Kada se radi o medijskim objavama, tijekom 2014. godine došlo je do manjeg broja objava u medijima u odnosu na prethodne godine, što je rezultat smanjene komunikacije prema medijima u protekloj godini i interesu za pojedine aktivnosti od strane medija. Međutim, potrebno je napomenuti da su ostvarena i zadržana kvalitetna partnerstva s novinarima koji se bave područjem obrazovanja.

Medijske aktivnosti obuhvaćale su sve komunikacijske kanale – tisak, radio, televiziju i internet. Slično kao i prošlih godina, Forumove aktivnosti i programi najviše su bili prisutni na internetskim stranicama – preko 80% objava, zatim dolaze radio i televizija, a najmanji broj objava odlazi na tisak (dnevne novine, tjednici, dvotjednici, mjesečnici i publikacije/bilteni).

Prošle godine o Forumu je ukupno objavljeno 189 medijskih objava, od čega najviše odlazi na projekte „Oboji svijet!“, „Proljećnu školu poduzetnosti“ te „Strategiju održive energije jugoistočne Europe“. Kada se radi o stavu novinara iznesenima u prilogima, potrebno je napomenuti kako u gotovo 90% medijskih priloga se izražava neutralan stav prema Forumu. Razlozi ovakvog stava su višestruki, ali se najbolje mogu povezati sa vrstom objava za medije koje je Forum slao tijekom prošle godine. Većina objava bavila se pružanjem informacija povezanih za pokretanje novih EU projekata te pozive za objavu informacija o edukacijskih aktivnosti, što je dovelo do neutralnog stava.

48

Važan segment u prošloj godini predstavljala je i prisutnost Foruma na društvenim mrežama te službenoj internetskoj stranici. Kada se radi o društvenim mrežama, Forum je izuzetno aktivan na Facebooku i Twitteru te na taj način postiže bolju vidljivost svojih aktivnosti, programa i projekata. Kada se radi o Facebooku i Twitteru, zabilježeni su sljedeći podaci tijekom 2014. godine:

- 1297 osobe postale su simpatizeri Foruma na Facebooku;
- više od dva milijuna ljudi je vidjelo neki od sadržaja objavljenih na Facebook stranici Foruma (najviše zbog razloga plaćanja oglasa pojedinih projekata koji su se promovirali);
- na Facebook stranici se angažiralo 28 175 ljudi tijekom cijele godine, što znači da su komentirali, lajkali, davali prijedloge, komentare ili slali direktne poruke Forumu;
- na Twitteru je poslano preko 60 poruka, od kojih je dio prenesen od strane drugih korisnika.

Internetska stranica Foruma za slobodu odgoja - www.fso.hr - tijekom 2014. godine posjećena je preko 101 000 puta, a potrebno je napomenuti da je čak 60 % posjeta bilo napravljeno od strane novih korisnika, što nam govori da je Forum u javnosti došao do novih ljudi koje zanimaju aktivnosti, projekti i programi. Objavljeno je 40 vijesti na naslovnoj stranici, a ostale podstranice redovito su ažurirane. Stranici se najviše pristupalo putem računala, a 19% posjeta na stranici napravljeno je putem pametnih mobilnih telefona te tableta.

10. SEMINARSKJE GRUPE

U 2014. održane su 54 seminarske grupe u našim programima. Ukupno je kroz naše seminare prošlo 1098 sudionika od kojih bi 97,7% preporučilo naše seminare svojim kolegicama i kolegama. Prosječna ocjena seminarskih grupa je 4.79.

ALCT

U 2014. bilježimo znatan porast interesa za ovaj program stručnog usavršavanja te su bile organizirane i završene 4 seminarske grupe na kojima je sudjelovalo 85 sudionika. Ostvarena je suradnja sa Šumarskim fakultetom, Filozofskim fakultetom u Zagrebu i Viskom poslovnim školom Libertas. Upravo na Visokoj poslovnoj školi Libertas organiziran je program prilagođen potrebama zaposlenika pod nazivom Nastava usmjerena na studenta u trajanju od 4 dana. Prosječna ocjena cjelokupnog programa je 4,5.

Seminarska grupa	Datum	Voditelji	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
Učenički dom Marije Jambrišak, Zagreb (Otvoreni seminar)	22. -22. 2. 2014. 25. – 26. 4. 2014. 26. – 27. 9. 2014. 14. – 15. 11. 2014.	Prof.dr.sc. Vesna Vlahović Štetić, doc. dr.sc. Jelena Kuvač Kraljević, prof. dr.d.c. Željka Kamenov, prof. dr.sc. Vlasta Vizek-Vidović	29	4,4
Libertas	29.1. – 1.2.2014	prof.dr.sc.Vlasta Vizek Vidović, prof.dr.sc. Vesna Vlahović-Štetić	16	4,81
Šumarski fakultet	3. – 4. 4. 2014. 15. – 16. 5. 2014. 10. -11. 7. 2014. 11. – 12. 9. 2014.	Prof.dr.sc. Vesna Vlahović Štetić, doc. dr.sc. Jelena Kuvač Kraljević, prof. dr.d.c. Željka Kamenov, prof. dr.sc. Vlasta Vizek-Vidović	13	4,42
Filozofski fakultet	18. – 19. 9. 2014. 20. – 21. 11. 2014. 22. – 23. 1. 2015. 19. – 20. 2. 2015.	Prof.dr.sc. Vesna Vlahović Štetić, doc. dr.sc. Jelena Kuvač Kraljević, prof. dr.d.c. Željka Kamenov, prof. dr.sc. Vlasta Vizek-Vidović	27	4,39
Ukupno			85	4,5

RWCT

U 2014. Godini otvorene su 3 seminarske grupe programa Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje. Jedna seminarska grupa održana je uz potporu Zagrebačke županije, a dvije

grupe su bile otvorenog tipa. Nažalost, i dalje bilježimo pad interesa za sudjelovanje na programu uslijed ekonomske krize jer škole nisu u mogućnosti financirati sudjelovanja svojih nastavnika zbog smanjenih sredstava za stručna usavršavanja. Održavanje jedne seminarske grupe je još u tijeku. Na seminarima je sudjelovalo 49 nastavnika, a prosječna ocjena održanih seminarskih grupa je 4,77.

Seminarska grupa	Datum	Voditelji	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
Zagrebačka županija		Biserka Šavora, Zlatica Šimunović	26	4,77
Škola za medicinske sestre Mlinarska, Otvoreni seminar		Biserka Šavora, Zlatica Šimunović		
OŠ Nikola Tesla, otvoreni seminar	U tijeku	Andrea Kosorčić, Gordana Novković Poje		U tijeku
Ukupno				

MEDIJACIJA

Organizacija i održavanje osnovnih seminara iz medijacije

U 2014. Godini održano je 25 seminarskih grupa Osnovnog seminara medijacije . Organizirane su 4 otvorene seminarske grupe i 21 projektna seminarska grupa. Projektne seminarske grupe obuhvaćale su srednjoškolce, mlade, nezaposlene, stručnjake iz sustava socijalne skrbi, nastavnike koji rade s romskom nacionalnom manjinom, nastavnicima koji rade s djecom s problemima u ponašanju. Ostvarena je suradnja s Ambidekster klubom iz Zagreba, Centrom za održivi razvoj Imotski te Udrugom Svima s Visa. Na Osnovnim seminarima medijacije u 2014. Godini sudjelovalo je 646 sudionika s prosječnom ocjenom 4,79.

Mjesto održavanja seminara	Projekt	datum	voditelji	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
Učenički dom Marije Jambrišak, Zagreb	Otvoreni kotizacijski seminar	16.-17.01.2014.	Ana Šimić, Višnja Pavlović	22	4,95
OŠ J.Kozarca, Vinkovci	Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti	07.-08.01.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	25	4,96
OŠ J.Matoša, Vukovar	Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti	08.-09.01.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	23	5
OŠ Lj. Gaja, Osijek	Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti	10.-11.01.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	24	5

OŠ M.Gubec, Cernik	Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti	07.-08.01.2014.	Kim Anić, Zoran Pavletić	29	5
OŠ Đ.Ester, Koprivnica	Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti	09.-10.01.2014.	Kim Anić, Zoran Pavletić	24	5
OŠ Gvozd, Vrginmost	Rane odgojno-obrazovne intervencije temeljene na pokazateljima uspješnosti	09.-10.01.2014.	Dubravka Uroda, Diana Kovačić	23	4,91
Čakovec I	Ti biras boju	19.-20.3.2014.	Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović	22	4,85
Čakovec II	Ti biras boju	21.-22.3.2014.	Eli Pijaca Plavšić, Višnja Pavlović	26	4,48
Split I	Ti biras boju	19.-20.03.2014.	Kim Anić, Zoran Pavletić	22	4,69
Split II	Ti biras boju	21.-22.03.2014.	Kim Anić, Zoran Pavletić	26	4,9
Bjelovar	Mozemo to riješiti -zajedno - razvoj zdravih navika i vještina djece i mladih	16.-17.05.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	20	4,89
Imotski	Vježbanje nenasilne komunikacije	27.-28.02.2014.	Ana Šimić	21	4,77
Pokreni promjenu SV. Martin	Pokreni promjenu! – Volontiranje mladih za izgradnju kulture mira	24.-28.03.2014.	Ana Karlović, Eli Pijaca Plavšić, Branko Ančić	60	4,68
Pokreni promjenu Petričani	Pokreni promjenu! – Volontiranje mladih za izgradnju kulture mira	7.-11.04.2014.		60	4,73
Učenički dom Marije Jambrišak, Zagreb	Otvoreni kotizacijski seminar	08.-09.05.2014.	Eli Pijaca Plavšić, Marina Brkić	27	4,81
Kotoriba	Produženi boravak za učenike romske nacionalne manjine	20.-21.02.2014.	Ana Šimić, Marina Brkić	28	4,81
Mala Subotica	Produženi boravak za učenike romske nacionalne manjine	06.-07.03.2014.	Ana Karlović, Mala Subotica	25	4,68
Macinec	Produženi boravak za učenike romske nacionalne manjine	13.-14.03.2014.	Ana Šimić, Marina Brkić	34	4,60
Udruga Ambidekster		30.05.2014.	Marina Brkić	10	4,58
Učenički dom Marije Jambrišak, Zagreb	Otvoreni kotizacijski seminar	25.-26.09.2014.	Ana Karlović, Eli Pijaca Plavšić	16	4,88
Mladi	Kako riješiti sukob? – mladi promoviraju i podučavaju medijaciju i toleranciju ®	3.-4.10.2014.	Marina Brkić, Višnja Pavlović	22	4,36

Srednjoškolci	Kako riješiti sukob? – mladi promoviraju i podučavaju medijaciju i toleranciju"	3.- 4.10.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	20	4,94
Učenički dom Marije Jambrišak, Zagreb	Otvoreni kotizacijski seminar	5.- 6.12.2014.	Marina Brkić, Višnja Pavlović	12	4,83
Vis	Kreativna komunikacija, projekt udruge SVIMA	17.- 18.10.2014.	Višnja Pavlović, Ana Šimić	21	4,66
UKUPNO				645	4,8

Organizacija i održavanje naprednih seminara iz medijacije

Tijekom 2014. godine održano je 5 seminarskih grupa, 1 otvorena i 4 projektne grupe, na kojima je sudjelovalo 82 sudionika . Prosječna ocjena seminara je 4,91.

Mjesto održavanja seminara	Projekt	Mjesto održavanja	Datum održavanja	voditelji	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
Učenički dom Dora Pejačević	otvoreni	Zagreb	31.11- 1.2.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	18	5
Napredni medijacija - Imotski	Vježbanje nenasilne komunikacije	Makarska	11. – 12.4. 2014.	Marina Brkić, Ana Šimić	15	4,9
Učenički dom Marije Jambrišak, Zagreb	Otvoreni kotizacijski seminar	Zagreb	27.- 28.11.2014.	Ana Karlović, Eli Pijaca Plavšić	15	
Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb, Dugave	projektne	Zagreb	4.-5.09.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	14	4,92
Dječji dom Zagreb	projektne	Zagreb	10.- 11.10.2014.	Nina Vrdoljak, Ana Žnidarec Čučković	20	4,84
UKUPNO					82	4,91

53

Edukacijom do zdravlja

Seminarska grupa	Projekt	Datum	Voditelji	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
Zagreb	Možemo to riješiti	28. – 30. 3. 2014.	Biserka Šavora, Zlatica Šimunović	18	4,94
Bjelovar	Možemo to riješiti	27. – 28. 3. 2014.	Zoran Pavletić, Kim Anić	14	4,78
UKUPNO				32	4,86

Građansko obrazovanje

	Seminarska grupa	Projekt	Mjesto održavanja	Datum održavanja	Voditelji	Broj sudionika	Prosječna ocjena seminara
1	OPK Grad Zagreb	Obrazovanje protiv korupcije	Zagreb	12.03.-13.04.2014.	Mario Bajkuša	23	4,56
2	OPK SDŽ	Obrazovanje protiv korupcije	Split	05.04.-06.04.2014.	Branko Ančić	25	4,84
3	OPK SMŽ	Obrazovanje protiv korupcije	Sisak	17.05.-18.05.2014	Mario Bajkuša	19	4,93
4	OPK OBŽ	Obrazovanje protiv korupcije	Osijek	29.03.-30.03.2014.	Branko Ančić	23	4,74
5	Školski volonteri Zagreb I -mladi	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Zagreb	27.-29.10.2014.	Ana Karlović, Domagoj Morić	10	4,98
6	Školski volonteri Split-mladi	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Split	13.-15.10.2014.	Ana Karlović, Domagoj Morić	9	4,86
7	Školski volonteri Split-nastavnici	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Split	13.-15.10.2014.	Marina Brkić, Višnja Pavlović	8	4,88

8	Školski volonteri Zagreb I -nastavnici	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Zagreb	27.-29.10.2014.	Marina Brkić, Višnja Pavlović	10	4,92
9	Školski volonteri Zagreb II-mladi	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Zagreb	3.-5.11.2014.	Ana Karlović, Domagoj Morić	8	4,68
10	Školski volonteri Zagreb II-nastavnici	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Zagreb	3.-5.11.2014.	Marina Brkić, Višnja Pavlović	13	4,89
11	Školski volonteri-Zagrebačka županija-nastavnici	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Zagreb	19.-21.11.2014.	Marina Brkić, Višnja Pavlović	10	4,88
12	Školski volonteri-Zagrebačka županija-mladi	Školski volonteri – osnaživanje javnih odgojno-obrazovnih ustanova za uključivanje volontera u rad s djecom i promicanje volonterskih inicijativa	Zagreb	19.-21.11.2014.	Ana Karlović, Domagoj Morić	14	4,89
13	Ljetna škola, Crikvenica	Obrazovane protiv korupcije	Crikvenica	26.-30.08.2014.	Branko Ančić, Mario Bajkuša	26	4,74

14	OPK SESEEP	Obrazovane protiv korupcije	Petrčani	9.1- 2.10.2014.	Branko Ančić, Mario Bajkuša, Jelena Perak, Domagoj Morić	25	4,79
	UKUPNO					223	4,77

11. POPIS PRIJAVLJENIH PROJEKATA

Donator	Projekt	Okvirni iznos
Međimurska županija	„Produženi boravak za učenike romske nacionalne manjine“	Kn 31.500,00
Ministarstvo socijalne politike i mladih (regionalna zaklada Zamah)	“Pokreni promjenu! – prevencija vršnjačkog nasilja aktivnim uključivanjem djece i mladih”	Kn 195.000,00
	Proljetna škola poduzetnosti – program obuke i podrške mladima za uspješnije zapošljavanje	Kn 99.524,60
Grad Zagreb Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom	Od srca do srca: jačanje vještina stručnjaka u sustavu socijalne zaštite djece i mladih	Kn 30.000,00
Zagrebačka županija - Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu	RWCT i Odnosi s javnošću	Kn 60.000,00
Ministarstvo znanosti obrazovanje i sporta	Da sam ja netko	Kn 75.000,00

Za sljedeće projekte prijavljene u 2014. rezultati nisu bili poznati krajem godi		traženo
Journalist and Writing Foundation	Telling Stories – bringing young people together through peace education and story writing	\$49.973,73
Grad Zagreb-Ured gradonačelnika	Oboji svijet	49.953,17 kn
Grad Zagreb - Odjel za mlade	Akademija vršnjačke medijacije	50.000,00 kn
Središnja agencija za financiranje i ugovaranje	“Human Rights for All” Concept Note	€ 143.000,00
Europska komisija, Agencija za mobilnost i programe EU	(Entrepreneurship School for youth workers – empowering for combating unemployment of youth in local communities)	
Grad Zagreb - Ured za programe i projekte Europske unije	projekt o EU projektima: potpora školama u prijavi i provedbi projekata financiranih iz fondova Europske unije	40.530,69 kn

Zahvale i partnerstva u 2014.

Za financijsku potporu:

Europska unija
Ministarstvo socijalne politike i mladih
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske
Open Society Foundation
Ured gradonačelnika Grada Zagreba
Ured za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba
Ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom
Grada Zagreba
Zagrebačka županija

Partnerima:

ACT grupa
Agencija lokalne demokracije, Osijek
Agencija lokalne demokracije, Sisak
Agencija za odgoj i obrazovanje
American Secondary Schools for International Students and Teachers
Autonomni centar ACT, Čakovec
Bebrinska udruga mladih, Bebrina
Centar za nezavisnu kulturu „Pogon“
Gospođa Mirta Dagmar Muhić
Grafika grafoprint, Zagreb
Hrvatska udruga za mirenje, Zagreb
Infozona, Split
Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Mreža centara za obrazovne politike
Osnovna škola „Đuro Ester“, Koprivnica
Osnovna škola „Josip Matoš“, Vukovar
Osnovna škola „Ljudevit Gaj“, Osijek
Osnovna škola Gvozd, Vrginmost
Osnovna škola Josipa Kozarca, Vinkovci
Osnovna škola Milana Brozovića, Kastav
Osnovna škola Nikole Hribara, Velika Gorica
Osnovna škola Tina Ujevića, Zagreb
Osnovna škola Luka, Zagreb
Regionalni info centar za mlade UMKI, Rijeka
Škola za medicinske sestre Vrapče
The Headmasters' and Headmistresses' Conference
Udruga „Na drugi način“
Udruga MoSt, Split
Udruga studenata komunikologije „Komuna“
Udruga studenata sociologije „Anomija“
Upravna škola Zagreb
Zagrebačka županija
Te mnogim pojedincima, osnovnim i srednjim školama te fakultetima koji su sudjelovali u našim projektima i programima.

**GODIŠNJI
IZVJEŠTAJ**

2014

